

FLORA & FAUNA QUICKSCAN

T.B.V.

KAMERIKSE WETERING & DE GRECHT

Opdrachtgever:

Hoogheemraadschap de Stichtse
Rijnlanden
Poldermolen 2
3390 GJ Houten

Opgesteld door:

Niebeek Milieumanagement BV
Fokkerstraat 5
3833 LD Leusden
T: 033 - 46 20 141
F: 033 - 46 34 682
E: secretariaat@niebeek.nl
W: www.niebeek.nl

Colofon

Projectnummer	2136		
Titel	Flora en fauna quickscan Kamerikse Wetering & De Grecht		
Rapportcode	Versie	Status	Datum
2136-01	1.0	Definitief	26 juli 2011
Bestandsnaam	2136 - flora & fauna quickscan def		
Auteur	K.H. Kluiver		
Collegiale toetsing	A. Bouwman	Paraaf	

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met in achtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Niebeek Milieumanagement bv.
Niebeek Milieumanagement bv is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens NEN-EN-ISO 9001:2008, BRL SIKB 2001-2003 en BRL SIKB 6001-6003 (processturing en verificatie).

Niebeek in het kort

Niebeek Milieumanagement bv bestaat 20 jaar en is een gecertificeerd adviesbureau gespecialiseerd in waterbodems, waterkwaliteit, aquatische ecologie en natuurontwikkeling. *Niebeek ontzorgt* opdrachtgevers in diverse stadia van beleidsontwikkeling, voorbereiding en realisatie: vanaf het initiatief tot directievoering en begeleiding van de uitvoering. Onze opdrachtgevers zijn waterschappen, gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat.

Ons werkpakket spitst zich toe op de volgende gebieden:

- Waterbodemonderzoek en baggerwerkzaamheden;
- Afzet, hergebruik van baggerspecie en depotontwikkeling;
- Ontwerp en aanleg van natte natuur, meanders, natuurvriendelijke oevers en vispassages;
- Flora- en faunaonderzoek (t.b.v. natuurtoets en ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet);
- Implementatie KRW-maatregelen en Waterwet;
- Waterkwaliteit en aquatische ecologie (o.a. aanpak algenbloei);
- Stedelijk waterbeheer;
- Ontwikkeling van waterbodempkwaliteitskaarten;
- Contractvorming en -beheersing (o.a. UAV-GC / Design en Construct-contracten)

Niebeek heeft goede samenwerkingsverbanden met partners voor vakgebieden buiten het werkpakket, om opdrachtgevers te voorzien van een totaaloplossing van hun vraagstelling. Hierbij valt te denken aan flora- en fauna-inventarisaties, archeologisch onderzoek, hydrologische vraagstukken en civieltechnische en waterbouwkundige constructies.

Voor meer informatie bezoek onze website www.niebeek.nl of neem contact op met één van onze adviseurs 033-4620141.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Inleiding en doel van het onderzoek	1
1.2	Wet- en regelgeving	1
1.3	Onderzoekslocaties	3
1.4	Voorgenomen werkzaamheden.....	6
2	METHODEN	8
3	RESULTATEN	9
3.1	Nabij gelegen beschermde en/of bijzondere gebieden.....	9
3.2	Resultaten verzamelde literatuur	10
3.3	Resultaten Natuurloket Kamerikse Wetering	11
3.4	Resultaten Natuurloket Grecht.....	12
3.5	Resultaten veldwerk Kamerikse Wetering	13
3.6	Resultaten veldwerk Grecht.....	14
4	ANALYSE RESULTATEN KAMERIKSE WETERING	17
4.1	Effect op omgeving.....	17
4.2	Planten	17
4.3	Amfibieën	17
4.4	Vissen.....	17
4.5	Zoogdieren.....	17
4.6	Overig.....	17
5	ANALYSE RESULTATEN GRECHT	19
5.1	Effect op omgeving.....	19
5.2	Planten	19
5.3	Amfibieën	19
5.4	Vissen.....	20
5.5	Zoogdieren.....	20
5.6	Vogels	20
5.7	Overig.....	21
6	AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES.....	22
6.1	Kamerikse Wetering.....	22
6.2	Grecht	22
7	LITERATUUR.....	24

BIJLAGEN

1.	OVERZICHTSKAART
2.	TABEL WAARGENOMEN SOORTEN
3.	TABELLEN BESCHERMDE SOORTEN FLORA- EN FAUNAWETGEVING
4.	OVERZICHT LIGGING PLANGEBIED TOV BESCHERMDE EN OF BIJZONDERDE GEBIEDEN
5.	GEGEVENS NATUURLOKET
6.	AANWIJZINGSBESLUIT KAMERIKSE NESSEN
7.	VERSPREIDINGSGEGEVENS HdSR
8.	LIGGING SCHOONWATERTRACÉ
9.	WERKPROTOCOLLEN HOOGHEEMRAADSCHAP DE STICHTSE RIJNLANDEN

1 INLEIDING

1.1 Inleiding en doel van het onderzoek

De aanleiding voor deze natuurtoets komt voort uit het voornemen van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden om de Grecht en de Kamerikse Wetering te baggeren in het kader van onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast zal op diverse locaties langs de Grecht natuurontwikkeling in uitvoering worden gebracht waarbij huidige weidepercelen worden omgevormd tot percelen met moeras- of ruigtevegetaties en/of een dotterbloemhooiland. Tot slot zal ten behoeve van de waterkwaliteit in delen van de Ecologische Hoofdstructuur een schoonwatertracé worden aangelegd parallel aan de Grecht. Niebeek Milieumanagement BV te Leusden heeft opdracht gekregen een verkennende natuurtoets uit te voeren en op te stellen.

De doelstelling van dit onderzoek is het vaststellen van het voorkomen van beschermde dier- of plantensoorten en bepalen of de geplande onderhouds- en inrichtingswerkzaamheden negatieve effecten voor de aangetroffen (beschermde) soorten tot gevolg kunnen hebben. Ook wordt gekeken of in de omgeving van het plangebied kwetsbare natuurgebieden liggen en of de werkzaamheden invloed hebben op deze gebieden. Indien negatieve effecten kunnen worden verwacht, zijn aanbevelingen opgenomen.

1.2 Wet- en regelgeving

Door middel van de Flora- en Faunawet worden de in Nederland in het wild levende plant- en diersoorten beschermd. Deze bescherming heeft het voortbestaan van de soort ten doel. Zo is in de Flora- en Faunawet vastgelegd dat: *"een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving"* (artikel 2, lid 1). In lid 2 van artikel 2 staat vervolgens: *"De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken."*

De beschermde status van plant- en diersoorten wordt ontleend aan de opname in de Flora- en Faunawet, de Habitatrichtlijn en/of de Vogelrichtlijn. In de 'Algemene Maatregel van Bestuur van artikel 75 van de Flora- en Faunawet' wordt onderscheid gemaakt tussen drie beschermingsniveaus. Naar aanleiding van deze beschermingsniveaus zijn de beschermde soorten onderverdeeld in drie tabellen. Voor soorten uit 'tabel 1' (Bijlage 3) geldt een algehele vrijstellingsregeling voor werkzaamheden die onder de noemer bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling vallen. Wel is de algemene zorgplicht als bedoeld in artikel 2 uit de Flora- en Faunawet van toepassing op deze soorten. Voor soorten uit 'tabel 2' (Bijlage 3) geldt voor bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkeling een vrijstellingsregeling op de voorwaarde dat er gebruik gemaakt wordt van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. In principe geldt dat voor soorten uit 'tabel 3' (Bijlage 3) altijd een ontheffing vereist is. Echter, activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten uit 'tabel 3' voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en Faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. De voorgenomen werkzaamheden vallen onder de noemer ruimtelijke ontwikkeling waardoor een ontheffing noodzakelijk is als de werkzaamheden een negatief effect kunnen hebben op tabel 3 soorten.

De Flora- en Faunawet heeft betrekking op soortbescherming. Naast de Flora- en Faunawet kan het zijn dat werkzaamheden ook effect hebben op gebieden die worden beschermd middels de Natuurbeschermingswet. Dit kunnen zogeheten Natura 2000 gebieden zijn die zijn aangewezen

in het kader van de Habitatrichtlijn, maar dit kunnen ook beschermde natuurmonumenten zijn die niet in het kader van deze Europese richtlijn zijn aangewezen. De Natuurbeschermingswet voorziet in de bescherming van de natuurwaarden van de gebieden door te stellen dat handelingen geen negatieve effecten op deze natuurwaarden mogen hebben. Indien verwacht kan worden dat er als gevolg van een handeling negatieve effecten op kunnen treden, dient te worden onderzocht of dit zo is. Indien dat dit wel het geval is, moet vervolgens vastgesteld te worden of dit significant negatieve effecten zijn of niet. Wanneer er inderdaad sprake blijkt te zijn van (mogelijke) significant negatieve effecten dan is het noodzakelijk om een vergunning aan te vragen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

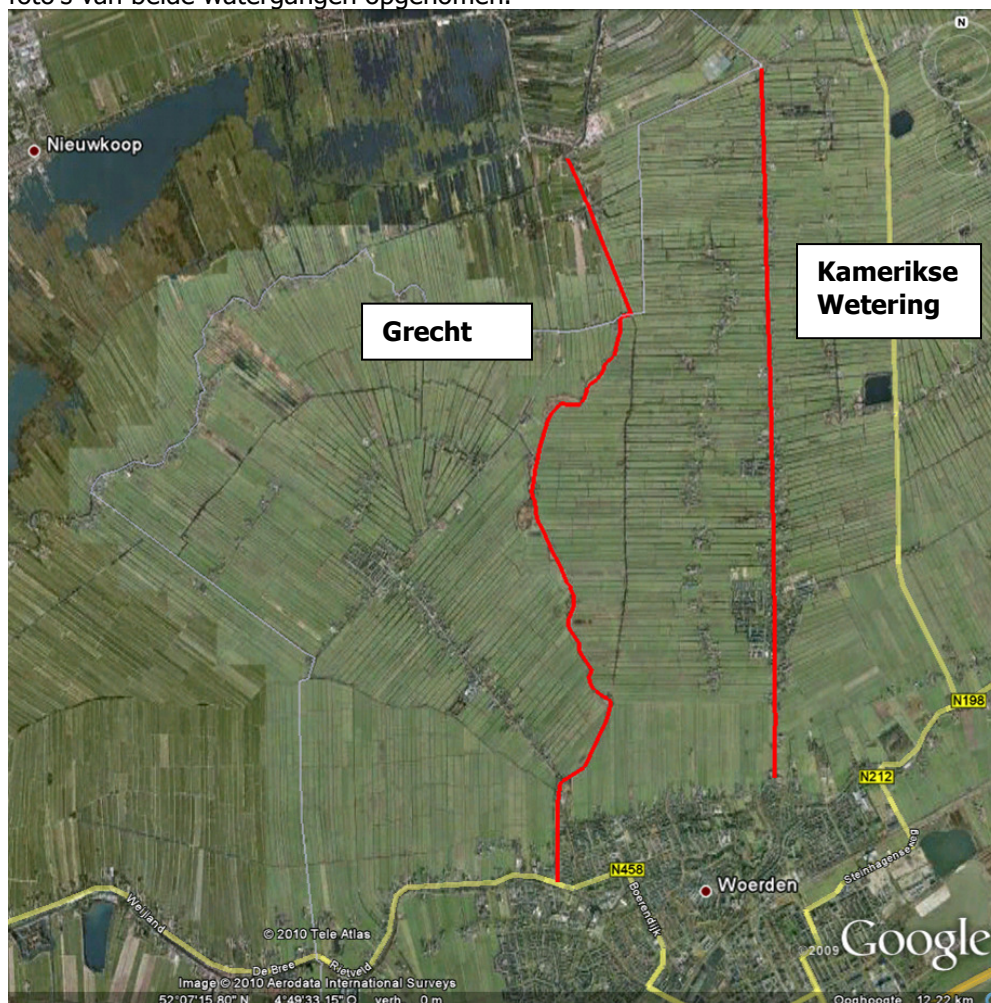

1.3 Onderzoekslocaties

De Grecht en de Kamerikse Wetering zijn gelegen in het veenweidelandschap ten noorden van Woerden in de Provincie Utrecht. Het noordelijkste deel van de Grecht dat is meegenomen in dit onderzoek is gelegen in de Provincie Zuid-Holland. In figuur 1 is globaal de ligging van de onderzoeksgebieden weergegeven. De omringende polders zijn intensief in gebruik door landbouwbedrijven; voornamelijk agrarisch grasland op veengronden.

Ten westen van de Grecht zal op diverse weidepercelen natuurontwikkeling gestimuleerd worden. Voor de bodemgesteldheid en de potenties van de in te richten percelen vanuit mogelijk gewenste natuurdoeltypen heeft Royal Haskoning in 2009 een bodemonderzoek uitgevoerd in opdracht van de Provincie Utrecht, (van de Welle & van den Broek, 2009). Dit onderzoek heeft ertoe geleid dat het Hoogheemraadschap op twee percelen de toplaag tot circa één meter diepte wil omzetten met als doel een dotterbloemvegetatie te ontwikkelen. Voor de overige percelen wordt mogelijk een moeras- of natte ruigte vegetatie beoogd. Vooralsnog is het Hoogheemraadschap niet voornemens om op deze overige locaties (ingrijpende) maatregelen te nemen. Afhankelijk van de gewenste landschap en/of vegetatietypen is het mogelijk dat alsnog wordt besloten een deel van de bovengrond af te graven.

In deze paragraaf wordt van beide watergangen en de in te richten percelen een korte omschrijving gegeven. In bijlage 1 is een overzichtskaart van de watergangen bijgevoegd waarop tevens de onderscheiden deelgebieden zijn weergegeven. In figuur 2 zijn ter illustratie foto's van beide watergangen opgenomen.

Figuur 1: Ligging onderzoekslocaties; links Grecht & rechts de Kamerikse Wetering (bron: google)

Kamerikse Wetering

De Kamerikse Wetering loopt loodrecht (zuid / noord) vanaf Woerden, door Kamerik en Kanis tot aan de Lange Meentweg welke de wetering in het noorden begrensd. Ter hoogte van Kamerik en Kanis is sprake van lintbebouwing langs de watergang. Zowel oostelijk als westelijk wordt de wetering begrensd door wegen/fietspaden waartussen een smalle berm is gelegen. Zie hiervoor ook de foto's zoals deze zijn opgenomen in figuur 2. In het noordelijkste deel van de Kamerikse Wetering (deelgebied 1, bijlage 1) bevindt zich alleen op de oostelijke oever een weg. Daarnaast onderscheidt deelgebied 1 zich van de twee overige deelgebieden doordat de wetering hier in open verbinding staat met de poldersloten in de aangrenzende westelijke polder. Deze polder is middels dammen en bruggen in/over de Kamerikse Wetering ontsloten. In de twee zuidelijker gelegen deelgebieden staan de omringende poldersloten daarentegen niet in open verbinding met de wetering.

Het zuidelijke deel (deelgebied 3, bijlage 1) van de Kamerikse Wetering is ca 10 meter breed. In Kamerik, is de watergang over een lengte van 280 meter versmald tot 3,5 meter. De wetering varieert in deelgebied 2 van 10 tot 12,5 meter en in deelgebied 1 van ca 10 tot 15 meter breed. De oevervegetatie beperkt zich tot een smalle bermstrook van gemiddeld zo'n twee meter breed.

Grecht

Het onderzoeksgebied omvat de Grecht van de N-weg N458 in het zuiden tot aan de sluis in het dorp Woerdense Verlaat. Het zuidelijke deel van de Grecht (deelgebied 3) vanaf de N458 loopt parallel aan de Zegveldse Uitweg. De watergang wordt hier begrensd door kaden waarlangs een strakke opgaande beschoeiing is geplaatst welke circa een halve meter boven de waterlijn uit steekt. Tevens is er een recreatiehaven gelegen aan dit traject. Van watervegetatie is vanwege de diepte en de opgaande beschoeiing nauwelijks sprake. De kaden lijken regelmatig te worden gemaaid.

In deelgebied 2, het middendeel, bevinden zich eilanden in het circa 15 tot 25 meter brede boezemwater. Ter hoogte van deze eilanden (zogenoemde nessen) liggen de kaden van de Grecht nog verder uiteen dan de genoemde afstand van 15 tot 25 meter. De nessen liggen allen ten westen van de vaarweg welke door de pleziervaart wordt gebruikt. De nessen zijn een beschermd natuurmonument dat in beheer is bij Natuurmonumenten (zie ook paragraaf 3.1). De watergangen ten westen van de nessen zijn afgesloten voor pleziervaart. Deze watergangen zijn bovendien veel smaller dan de vaarweg en er is geen stroming in deze delen van de watergang.

In te richten percelen

De in te richten percelen liggen allen ten westen van de Grecht en grenzen direct aan de kade van de Grecht. Enkele percelen worden (ten tijde van de veldopname) begraasd door schapen. De overige lijken regelmatig te worden regelmatig gemaaid. De percelen worden omgeven door poldersloten welke goed worden onderhouden. De delen van de percelen onderaan de kade van de Grecht zijn overigens relatief nat, mogelijk ook door kwel vanuit de Grecht. Perceel A, (zie bijlage1), wordt extensiever beheerd evenals de omringende sloten.

Figuur 2: Foto's impressie onderzoekslocaties

Kamerikse Wetering – Deelgebied 1

Kamerikse Wetering – Deelgebied 2

Kamerikse Wetering – Deelgebied 3

Grecht – Deelgebied 1

Grecht – Deelgebied 2 (met Nes)

Grecht – Deelgebied 3

Grecht – Deelgebied 4

Voorgenomen Dotterbloemhooiland

1.4 Voorgenomen werkzaamheden

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is voornemens om de Grecht en de Kamerikse Wetering te baggeren. De methode van uitvoering van de werkzaamheden is ter keuze van de aannemer. Voor de Grecht staat wel vast dat er een binnendijkse 'nes' wordt gecreëerd door op een perceel, grenzend aan de Grecht (zie overzichtskaart bijlage 1, perceel B) kaden op te zetten en de baggerspecie hier in te brengen. In onderstaand kader worden alle theoretische mogelijkheden kort beschreven. Aanvullend daarop wordt een toelichting gegeven met betrekking tot de waarschijnlijkheid van betreffende methodes met betrekking tot het baggeren van de Grecht en de Kamerikse Wetering. Tot slot wordt een beschrijving gegeven van de inrichtingswerkzaamheden langs de Grecht.

De werkzaamheden bestaan uit het ontgraven en transporteren van sediment. Voor ontgraven en transport zijn verschillende technieken beschikbaar en inzetbaar. In principe worden 2 hoofdtechnieken onderscheiden waarbij een combinatie van beide ook tot de mogelijkheden behoort:

- Mechanische technieken (graafmachine, schuifboot);
- Hydraulische technieken (zuiger).

Transport van het te ontgraven sediment kan in principe op drie manieren of in een combinatie plaats vinden:

- Per schip of beunbak (mechanisch);
- Wegtransport (mechanisch);
- Persleiding (hydraulisch).

Het inzetbaar zijn van één of meerdere transportmethoden hangt onder meer af van de gebruikte ontgravingstechniek, de beschikbare infrastructuur, de bereikbaarheid van de watergang en de definitieve bestemming van het sediment: hergebruiken, verwerken of integraal storten. Met de ontgravingstechniek als uitgangspunt volgt onderstaand een korte beschrijving van enerzijds de ontgravingsmethode en anderzijds de in te zetten of aan de techniek gekoppelde middelen van transport.

Mechanische technieken

Met een graafmachine wordt vanaf de oever of vanaf een drijvend ponton de waterbodem gebaggerd. Bij baggeren vanaf de oever kan het gebaggerde materiaal, in vrachtwagens worden geladen en afgevoerd. Vanaf de oever kan het materiaal direct uit de watergang worden gebaggerd of eerst met een schuifboot (een vaartuig met een werkblad, een soort onderwaterbulldozer) naar een centraal punt worden geduwd waar het door de graafmachine kan worden opgebaggerd.

Bij baggeren vanaf het water met behulp van een ponton wordt het gebaggerde sediment in drijvende elevatorbakken (beunbakken) gedeponeerd. Daarna vindt overslag van het materiaal door een kraan in vrachtwagens plaats of kan de specie direct of via een extra overslag over het water afgevoerd worden. De vrachtwagens kunnen direct naar de stort- of verwerkingslocatie rijden of, na overslag in grotere bakken, naar een stortlocatie.

Hydraulische technieken

Met een bodemzuiger wordt het in de waterbodem aanwezige sediment eerst losgemaakt door een langzaam ronddraaiende snijkop (cutter), waarna het wordt opgezogen en met een persleiding wordt getransporteerd. De persleiding kan direct in een beunbak lozen, waarna transport per beunbak plaatsvindt. Een andere mogelijkheid is het materiaal per persleiding naar een (tijdelijk) ingericht depot te persen. In het geval van inbrengen in een depot wordt het materiaal tijdelijk of voor langere tijd opgeslagen om te drogen, te rijpen (structuurverbetering) en kwaliteitsverbetering op organische parameters (o.a. minerale olie) te laten plaatsvinden. Daarnaast kan een tijdelijke onderwaterslag in de te baggeren watergang zelf worden ingericht waarin het materiaal wordt verzameld, kan het bezinken en vervolgens met een kraan kan worden overgeslagen voor transport. De laatste mogelijkheid betreft het direct opzuigen van het materiaal, het met een vacuümpomp in een tankwagen brengen en het afvoeren naar een (doorgangs)depot.

Toelichting baggeren

Met betrekking tot de Grecht is het aannemelijk dat er middels een zuiger gebaggerd gaat worden vanwaar de baggerspecie middels persleidingen in de in te richten 'nes' wordt ingebracht. Dit omdat er geen wegen langs de Grecht lopen en transport naar het depot / de in te richten nes daardoor òf over water òf middels persleidingen moet worden uitgevoerd.

De oever(s) van de Kamerikse Wetering zijn wel toegankelijk, maar in hoeverre deze ook bruikbaar zijn voor zwaar materieel is vooralsnog onduidelijk. Het Hoogheemraadschap is voornemens het slib middels een zuiger te baggeren, waarbij de bagger in een weilanddepot wordt gebracht ten behoeve van de ontwikkeling van een kunstmatige Ness.

Toelichting inrichtingswerkzaamheden

Voor de te realiseren Dotterbloemhooilanden (noordelijk deel perceel A en perceel F, bijlage 1) zal de grond tot circa 1 meter diepte omgezet worden. Dit zal mechanisch gebeuren waarbij de toplaag vergraven zal worden of, indien mogelijk, de grond (bijvoorbeeld door middel van diepploegen) in één beweging zal omzetten. Het hoogheemraadschap heeft aangegeven geen sloten te zullen dempen.

Voor de overige percelen is nog onduidelijk welke inrichtingsmaatregelen getroffen zullen worden, maar mogelijk wordt hier de toplaag afgegraven. Op perceel B zal de toplaag afgegraven worden. Deze toplaag zal gebruikt worden om de kaden rond het perceel op te zetten waarin later het slib kan worden ingebracht.

Voor het schoonwatertracé zullen vergravingswerkzaamheden uitgevoerd worden waarbij bestaande poldersloten mogelijk worden verbreed en/of verdiept.

2 METHODEN

Deze quickscan is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Er is een bureaustudie uitgevoerd waarbij beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van (beschermde) plant- en diersoorten in de omgeving van de te baggeren watergang wordt geraadpleegd en geanalyseerd. Tevens is gekeken of de baggerwerkzaamheden een negatieve invloed kunnen hebben op (beschermde) gebieden in de directe omgeving en welke effecten dat zijn.
2. De oevers van de watergangen zijn te voet bezocht en hierbij is een opname van de opgemerkte plant- en diersoorten gemaakt. Het betreft geen volledige inventarisatie van alle aanwezige plant en diersoorten; de nadruk van het veldbezoek ligt op de vraag of er beschermde of kwetsbare soorten (rode lijst) voorkomen, of kunnen worden verwacht, waarop de geplande werkzaamheden een negatieve invloed kunnen hebben.
3. Op basis van de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens gekeken of er beschermde soorten zijn aangetroffen of zijn te verwachten waar tijdens de werkzaamheden rekening mee gehouden moet worden. Voor beschermde soorten waarvan het aannemelijk is dat deze binnen het plangebied voorkomen zijn aanbevelingen gedaan ter voorkoming van negatieve effecten ten opzichte van deze soorten. Indien er negatieve effecten zijn te verwachten op omringende ecologisch waardevolle gebieden dan zijn er aanbevelingen gedaan om deze effecten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
Indien er negatieve effecten zijn te verwachten op omringende ecologisch waardevolle en/of beschermde gebieden dan worden aanbevelingen gedaan om deze effecten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Tevens zal worden aangegeven of een ontheffing nodig zal zijn met betrekking tot de Flora en Faunawet evenals een mogelijke vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Allereerst is gekeken naar beschermde gebieden in een straal van drie kilometer rond het plangebied. Er is een veldinventarisatie uitgevoerd en daarnaast is ook het Natuurloket geraadpleegd evenals andere beschikbare bronnen zoals vermeld in de literatuurlijst. Het onderzoeksgebied is ten behoeve van de veldinventarisatie bezocht op 28 en 29 september 2010. Hiervoor zijn de oevers van de watergangen die gebaggerd zullen worden, te voet geïnventariseerd. De periode waarin de veldopname is uitgevoerd, is geschikt voor het vaststellen van een deel van de beschermde soorten, maar het is mogelijk dat er soorten gemist zijn. Het groeiseizoen van veel planten is reeds ten einde en ook de vliegperiodes van veel soorten libellen en vlinders is reeds ten einde. Amfibieën kunnen nog wel worden waargenomen, maar deze laten zich nauwelijks meer horen in deze tijd van het jaar waardoor de mogelijke aanwezigheid veelal dient worden bepaald op basis van verspreidingsgegevens en kwalificering van aanwezige habitats. De waargenomen plant- en diersoorten staan genoemd in bijlage 2. Voor de niet waargenomen, maar wel beschermde (mogelijk te verwachten) soorten is op basis van verzamelde gegevens en de kwalificering van de aanwezige habitats een inschatting gemaakt of deze soorten verwacht kunnen worden en/of aanvullend onderzoek hiertoe noodzakelijk is.

3 RESULTATEN

3.1 Nabij gelegen beschermde en/of bijzondere gebieden

In bijlage 4 zijn twee kaarten opgenomen waarop gebieden staan afgebeeld welke een beschermde status genieten. Deze gebieden zullen, indien relevant, in onderstaand worden beschreven. Daarnaast is de Grecht (inclusief oevers en omgeving) onderdeel van de (netto) Ecologische Hoofdstructuur. Indien er ruimtelijke ingrepen in toegewezen EHS gebieden uitgevoerd worden en deze ingrepen negatieve effecten hebben op wezenlijke kenmerken en waarden van deze EHS gebieden dan zijn deze in beginsel niet toegestaan vanuit het 'Nee tenzij'-regime. Omdat voorgenomen maatregelen naar verwachting juist een positief effect zullen hebben op de EHS gelden de afwegingen volgens het gebruikelijke ruimtelijke beleid en is geen sprake van aanvullende regelgeving (naast de Flora en Faunawet en de Natuurbeschermingswet).

Kamerikse Nessen

Zoals reeds genoemd in paragraaf 1.3 liggen de Kamerikse Nessen in de Grecht. Deze buitendijkse boezemlanden, en delen van het oppervlaktewater van de Grecht, zijn onderdeel van het beschermde natuurmonument 'De Kamerikse Nessen'. De Kamerikse Nessen bestaan uit oeverlanden gelegen in de Grecht welke bij Natuurmonumenten in beheer zijn. De nessen bestaan deels uit extensief beheerde gras- en hooilanden en deels uit moerasige terreinen met rietvelden, plaatselijk houtgewas en delen moerasbos. In bijlage 6 is het aanwijzingsbesluit uit 1992 bijgevoegd inclusief de bijbehorende toelichting waarin de nessen zijn opgenomen.

Naast belangrijke landschappelijke en natuurhistorische waarde is ook de botanische waarde van de schraallanden, moerasbossen en rietlanden is bijzonder hoog. Daarnaast is het gebied van belang voor broed- en trekvogels. Met name de aanwezige purperreiger kolonie is waardevol, maar ook andere minder algemene soorten kunnen hier worden verwacht. Daarnaast zijn waarnemingen bekend van de Noordse woelmuis. Een bijzondere waardevolle soort waarvan de Kamerikse nessen (naast de Nieuwkoopse plassen) één van de weinige locaties in de omgeving is waar de soort voorkomt.

Nieuwkoopse Plassen & Schaallanden Utrecht-West

Parallel aan de Lange Meetweg (ten noorden van het plangebied) zijn Schraallanden gelegen welke onder de noemer Schraallanden Utrecht-West als beschermd Natuurmonument zijn aangewezen. De betreffende schraallanden liggen in de nabijheid van het noordelijk deel van de Kamerikse Wetering, maar er is geen aanleiding te veronderstellen dat de voorgenomen werkzaamheden binnen de invloedssfeer van dit beschermde natuurmonument liggen. Zo staat het oppervlakte rondom het beschermde natuurmonument niet in een open verbinding met de Kamerikse Wetering.

Daarnaast liggen de Nieuwkoopse plassen (noord-)westelijk van het plangebied. De afstand tussen het oppervlaktewater van de Grecht tot dit gebied is gering (500 meter), maar tussen het oppervlakte water van de Nieuwkoopse plassen en de Grecht is de sluis in Woerdense Verlaat gelegen. De Grecht stroomt naar het zuiden, dus verstoring door bijvoorbeeld vertroebeling is erg onwaarschijnlijk. De Nieuwkoopse plassen herbergen echter veel bijzondere plant- en diersoorten waardoor de omringende polders en de Kamerikse Nessen evenals de Grecht zelf wel een bijzondere plek innemen ten opzichte van de Nieuwkoopse plassen. Zo kunnen delen als foerageergebied gebruikt worden of kunnen (delen van) deze gebieden voor dispersie en/of migratie worden gebruikt.

3.2 Resultaten verzamelde literatuur

Planten

Met betrekking tot de Kamerikse Nessen wordt in het aanwijzingsbesluit onder meer gesproken over de Dotterbloem, (tabel 1 soort), Spaanse ruiter (tabel 2 soort), Rietorchis (tabel 2 soort), Brede orchis (tabel 2 soort) en Waterdrieblad (tabel 3 soort).

Uit de verspreidingsgegevens zoals aangeleverd door het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden (Bijlage 7) blijkt dat de Brede orchis en de Spaanse ruiter voorkomen in de Kamerikse Nessen.

Door het Hoogheemraadschap aangedragen aandachtsoorten zijn Drijvende waterweegbree en Waterdrieblad. Het voorkomen van de Drijvende waterweegbree is nagenoeg niet bekend uit het Laagveendistrict. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen aanwijzingen gevonden dat de soort kan worden verwacht in de te baggeren watergangen of in het inrichtingsgebied. Waterdrieblad daarentegen is een soort die in het Laagveendistrict lokaal plaatselijk vrij algemeen voorkomt.

Amfibieën en reptielen

Op basis van bekende verspreidingsgegevens (Herder et al. 2010 en Brochure Provincie Zuid-Holland 2004) kan worden vastgesteld dat een aantal soorten kunnen worden verwacht en een aantal soorten kunnen worden uitgesloten. Zo ligt het verspreidingsgebied van de Kamsalamander en de Poelkikker nagenoeg geheel ten (zuid-) oosten van het plangebied. Het verspreidingsgebied van de Alpenwatersalamander is nog verder naar het zuiden en oosten gelegen. Het voorkomen van de Heikikker is eveneens voornamelijk bekend uit oostelijker regionen, maar rond de Nieuwkoopse plassen komt de soort ook voor. In de verspreidingsgegevens van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is ten oosten van de Grecht één melding van Heikikker(s) opgenomen. De overige waarnemingen komen uit het gebied tussen de Grecht en de Nieuwkoopse plassen. Gezien de geringe afstand tot de Nieuwkoopse plassen is het voorkomen van deze soort in het plangebied dan ook niet op voorhand uit te sluiten.

De rugstreeppad komt in de regio diffuus verspreid voor en vanwege het regelmatig voorkomen van betreffende soort in veenweidegebieden dient met het mogelijk voorkomen van deze soort rekening gehouden te worden. De verspreidingsgegevens van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden bevatten slechts één melding ter hoogte van Zegveld.

Van de Ringslang zijn in de directe omgeving geen recente waarneming bekend. Hoewel de soort grote afstanden kan afleggen is het onwaarschijnlijk dat deze soort in het plangebied voorkomt.

Dagvlinders

Van alle beschermde vlindersoorten is er geen enkele standvlinder die op basis van verspreidingsgegevens in relatie tot potentieel leefgebied in het plangebied kan worden verwacht.

Vissen

Wanneer gekeken wordt naar het aanwezige biotoop en de beschikbare verspreidingsgegevens blijven er slechts 3 soorten over welke in het plangebied verwacht kunnen worden. De verspreidingsgegevens van de Grote modderkruiper laten zien dat deze soorten in de regio ten (zuid-) oosten wel voorkomen, maar er geen recente waarnemingen in de directe omgeving van het plangebied bekend zijn. De bittervoorn en Kleine modderkruiper komen verspreid in de regio voor en kunnen derhalve in het plangebied verwacht worden daar veenweidegebieden ook als geschikt biotoop voor deze soorten gelden. De verspreidingsgegevens zoals aangeleverd door het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden tonen dat in de Kamerikse Wetering de Kleine modderkruiper is aangetroffen evenals in de Grecht. De bittervoorn is enkel in de Grecht aangetroffen. Beide soorten komen ook voor in de polderwatergangen in de omringende polders.

De Rivierdonderpad komt redelijk verspreid voor in Nederland evenals in de regio rond het plangebied. De soort is bekend van boezemwateren in laagveengebieden hoewel in dergelijke wateren in Zuid-Holland in de jaren 70 een neerwaartse trend is geconstateerd (De Nie, 1997). Het voorkomen van deze soort in het plangebied valt niet op voorhand uit te sluiten hoewel

(indien aanwezig) de verwachte aantallen laag zullen zijn. De kleinere polderwatergangen worden overigens niet als geschikt habitat gezien.

Zoogdieren

In 2003 is het voorkomen van de Noordse woelmuis vastgesteld in de Kamerikse Nessen. De soort komt ook voor in de nabijgelegen Nieuwkoopse plassen. Zie ook bijlage 7 met de verspreidingsgegevens van het Hoogheemraadschap.

Broed- & Watervogels

De afgelopen jaren heeft er een kleine kolonie Purperreigers in de Kamerikse Nessen gebroed. Daarnaast bieden de Nessen broedgelegenheid aan rietgebonden soorten als Kleine karekiet en Rietzanger en diverse andere zangvogels. Gedurende de trektijd en in de wintermaanden bieden de Nessen eveneens foerageer mogelijkheden en rustplaatsen. Daarnaast kunnen broedvogels uit de Nieuwkoopse plassen (bijvoorbeeld Zwarte stern) foerageren in het plangebied.

Overig

De Groene glazenmaker is bekend uit de regio en dan met name de Nieuwkoopse plassen. De soort kan grote afstanden afleggen en kan derhalve ook worden verwacht in de omgeving van de Grecht. Dit wordt bevestigd door de verspreidingsgegevens van het Hoogheemraadschap. De Gevlekte witsnuitlibel komt voor in de Loosdrechtse plassen, maar wordt niet verwacht in het plangebied.

Van de Gestreepte waterroofkever is nog niet veel bekend. Uit het plangebied zijn van oudsher geen waarnemingen bekend. Recentelijk is het voorkomen van de soort vastgesteld in de Nieuwkoopse plassen. Modelstudies laten zien dat in de omgeving van de Grecht mogelijk verwacht kan worden. Met name de Grecht zelf kan als potentieel leefgebied gezien worden, maar de aanwezigheid in poldersloten kan niet op voorhand worden uitgesloten.

De Platte schijfhoren is relatief recentelijk (>2002) en met name ten noordwesten, tussen de Grecht en de Nieuwkoopse plassen aangetroffen. Mogelijk dat deze soort ook in het plangebied voorkomt.

3.3 Resultaten Natuurloket Kamerikse Wetering

De gegevens van het natuurloket zijn vrij beschikbaar op het niveau van kilometerhokken. In bijlage 5 zijn de verkregen gegevens van de vijf kilometerhokken opgenomen. Hieronder is per soortgroep aangegeven wat er bekend is over de kilometerhokken en in hoeverre dit relevant is voor de voorgenomen werkzaamheden. Een aantal soortgroepen zoals bijvoorbeeld broed- en watervogels worden in algemenere zin besproken.

Over het algemeen kan gezegd worden dat de kilometerhokken nauwelijks onderzocht zijn. Enkel de vaatplanten en watervogels zijn goed onderzocht en in sommige gevallen ook de dagvlinders, nachtvinders en libellen.

Planten

In de kilometerhokken zijn enkel tabel 1 soorten aangetroffen. Dit zal in de meeste gevallen betrekking hebben op de Zwanenbloem en de Dotterbloem.

Amfibieën en reptielen

Over de soortgroep reptielen is in zijn geheel geen informatie beschikbaar. Met betrekking tot de amfibieën kan gesteld worden dat deze soortgroep slecht is onderzocht. Incidentele waarnemingen hebben betrekking op algemenere tabel 1 soorten. Dit zou waarnemingen van de gewone pad, bastaardkikker, meerkikker en/of kleine watersalamander kunnen betreffen. Er wordt ook melding gemaakt van één tabel 2 of 3 soort; dit betreft vermoedelijk een waarneming van een rugstreeppad.

Dagvlinders & Libellen

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten. Er is in de soortgroep libellen één waarneming van een rode lijstsoort gemeld.

Vissen

De kilometerhokken zijn niet of slecht onderzocht. Er wordt melding gemaakt van één tabel 2 of 3 soort. Dit betreft vermoedelijk de Kleine modderkruiper.

Zoogdieren

In de data wordt melding gemaakt van meerdere zwaarder beschermde soorten. Dit zal voornamelijk vleermuizen betreffen hoewel soorten als Waterspitsmuis en Noordse woelmuis op basis van deze informatie niet zijn uit te sluiten.

Vogels

Deze soortgroep is over het algemeen goed onderzocht. De data van het Natuurloket duidt op het voorkomen van diverse soorten, maar voor de voorgenomen baggerwerkzaamheden dient met name rekening gehouden te worden met broedende vogels.

Overig

Van de overige soorten (met name beschermde ongewervelden) is geen informatie beschikbaar.

3.4 Resultaten Natuurloket Grecht

De vaatplanten zijn over het algemeen in alle kilometerhokken goed onderzocht en in mindere mate geldt dit ook voor de vogels. Ook de soortgroep van de libellen is over het algemeen goed onderzocht. De overige relevante soortgroepen zijn niet, slecht of incidenteel onderzocht in de betreffende kilometerhokken (zie bijlage 5).

Planten

In diverse kilometerhokken wordt melding gemaakt van zwaarder beschermde soorten (tabel 2 of 3). Dit betreffen over het algemeen kilometerhokken met de boezemlanden/Nessen waarvan aangenomen kan worden dat de botanische natuurwaarden hoog zijn.

Amfibieën

Deze soortgroep is bijzonder slecht onderzocht. Zwaarder beschermde soorten komen niet in het rapport naar voren; zelfs geen incidentele waarnemingen.

Dagvlinders en libellen

Met betrekking tot de dagvlinders is nagenoeg geen informatie beschikbaar. Dit in tegenstelling tot de libellen; hier wordt regelmatig melding gemaakt van een tabel 3 soort. Dit betreft naar alle waarschijnlijkheid de Groene glazenmaker. Bovendien wordt er incidenteel melding gemaakt van een rode lijstsoort

Zoogdieren

Ondanks dat de soortgroep slecht is onderzocht wordt in de data melding gemaakt van meerdere zwaarder beschermde soorten. Dit zal voornamelijk vleermuizen betreffen hoewel soorten als Waterspitsmuis en Noordse woelmuis op basis van deze informatie niet zijn uit te sluiten.

Vissen

Slechts één kilometerhok is goed onderzocht waarin 3 soorten van tabel 2 of 3 zijn opgenomen. Daarnaast wordt in twee slecht onderzochte kilometerhokken melding gemaakt van een tabel 2 of 3 soort. De aanwezigheid van de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper is aannemelijk. Mogelijk heeft de derde soort op de Rivierdonderpad (tabel 2).

Vogels

Deze soortgroep is over het algemeen goed onderzocht. De data van het Natuurloket duidt op het voorkomen van diverse soorten, maar voor de voorgenomen baggerwerkzaamheden dient met name rekening gehouden te worden met broedende vogels.

Overig

Van de overige soorten (met name beschermde ongewervelden) is geen informatie beschikbaar.

3.5 Resultaten veldwerk Kamerikse Wetering

In bijlage 2 is een tabel opgenomen met waargenomen plant- en diersoorten die waargenomen zijn in de oeverzones van de onderzochte locaties. Gedurende het veldbezoek van 28 september 2010 was het circa 16 graden en zwaar bewolkt.

Planten

Zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en/of 3) zijn niet aangetroffen. Hoewel de opname laat in het groeiseizoen is uitgevoerd worden op basis van het aanwezige habitat ook geen zwaarder beschermde soorten verwacht. Wel zijn Zwanenbloem en Dotterbloem aangetroffen. Met name de Zwanenbloem is verspreid en in redelijke aantallen aangetroffen hoewel alle planten al uitgebloeid waren. Een onderschatting van het aantal groeiplaatsen van deze soort is dan ook waarschijnlijk. Dit geldt overigens ook voor de Dotterbloem welke in beduidend lagere aantallen is aangetroffen. In deelgebied 3 is een enkel exemplaar Krabbenscheer aangetroffen. De eenvoudig te herkennen en op te merken Waterdrieblad is niet aangetroffen in het in de oeverzones van de Kamerikse Wetering.

In deelgebied 2 en 3 stroomde het water zeer langzaam richting het zuiden. In deelgebied 2 zijn enkele plantjes Grote kroosvaren aangetroffen. In deelgebied 1 daarentegen bleek deze exoot lokaal zeer dominant (het gehele wateroppervlak bedekkend) aanwezig. Zie ook figuur 3.

Figuur 3. Grote kroosvaren domineert watergang

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek was regelmatig het plonzen van kikkers te horen. Verder bleken de soorten inactief. Alle waargenomen exemplaren hadden betrekking op groene kikkers soorten, vermoedelijk meerkikker en/of bastaardkikker. Zwaarder beschermde soorten worden op basis van het aanwezige habitat ook niet verwacht. Gewone pad en kleine watersalamander (beiden tabel 1) kunnen overigens wel worden verwacht.

Dagvlinders en libellen

Dagvlinders en libellen zijn niet waargenomen. Het slechte weer heeft hier mogelijk ook aan bijgedragen. In de Kamerikse Wetering is slechts een enkel exemplaar Krabbescheer, noodzakelijk voor de voortplanting van de Groene glazenmaker, aangetroffen. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat deze soort hier in de vorm van een gevestigde populatie voorkomt. Zwervers uit de omgeving kunnen daarentegen wel incidenteel verwacht worden.

Zoogdieren

Enkel algemene soorten als muizen (tabel 1 soorten), mol en egel kunnen worden verwacht. Zwaarder beschermde soorten die langs de oevers voor zouden kunnen komen (bijvoorbeeld Waterspitsmuis en/of Noordse woelmuis) vinden in of aan de Kamerikse Wetering geen geschikt habitat.

Habitat

Deelgebied 1 betreft ondiep stilstaand water en er lijkt ook een aanzienlijke bladlaag op de bodem te liggen op veel locaties. Daarnaast wordt de watergang lokaal overwoekerd door Grote kroosvaren. Het water is in alle deelgebieden relatief helder en op veel plekken was jonge vis actief aan de oppervlakte. Ondergedoken waterplanten zijn nauwelijks aangetroffen of heel beperkt in een smalle strook langs de oever.

Naast de in deze paragraaf genoemde soort(groep)en kan worden gesteld dat het habitat geschikt is voor Bittervoorn (met name deelgebied 2 & 3) en Kleine modderkruiper. Overige (zwaarder beschermde) aandachtsoorten worden op basis van het aangetroffen habitat niet verwacht.

3.6 Resultaten veldwerk Grecht

In bijlage 2 is een tabel opgenomen met waargenomen plant- en diersoorten die zich ophouden in de oeverzones van de onderzochte locaties. Gedurende het veldbezoek van 29 september 2010 was het circa 19 graden en helder en zonnig. Deelgebied 1 onderscheidt zich van deelgebieden 2 en 3 door het ontbreken van Nessen/boezemlanden. Deelgebied 4 wordt gekenmerkt door een strakke beschoeiing.

Planten

Zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en/of 3) zijn niet aangetroffen. Hoewel de opname laat in het groeiseizoen is uitgevoerd worden op basis van het aanwezige habitat ook geen zwaarder beschermde soorten op de oeverkaden van de Grecht verwacht. Ook de omringende poldersloten en agrarische percelen vormen geen geschikt habitat voor beschermde plantensoorten. De kaden worden regelmatige gemaaid evenals de omringende percelen. Een smalle strook langs de oevers lijkt hierbij te worden gespaard, maar deze strook wordt gedomineerd door ruigtekruiden waar gevoeliger soorten als rietorchis geen stand kunnen houden.

Wel is lokaal de Dotterbloem aangetroffen. Met name ter hoogte van de Nessen. De Dotterbloem bloeit voornamelijk vroeg in het seizoen en daardoor is een onderschatting van het aantal groeiplaatsen van deze soort dan ook waarschijnlijk. De Nessen zelf zijn niet betreden ten behoeve van dit onderzoek. Voor de baggerwerkzaamheden dienen deze boezemlanden vanwege de aanwezige natuurwaarden ongemoeid gelaten te worden. De vaarweg in de Grecht bevat nauwelijks waterplanten. Enkel gele plomp groeit in een smalle strook langs de oevers. Echter, het open water dat is gelegen tussen de boezemlanden (de Nessen) en de westelijke kade/oever is relatief smal (4 á 5 meter breed) en hier is de diversiteit en abundantie van

waterplanten hoger. Ook minder algemene soorten, zoals bijvoorbeeld Stomp fonteinkruid, zijn hier aangetroffen. Waterdrieblad is niet aangetroffen in het plangebied.

Ter hoogte van het te vergraven schoonwatertracé en de in te richten dotterbloemhooilanden en de overige inrichtingspercelen zijn geen bijzondere soorten opgemerkt. De poldersloten rond deze percelen varieerden sterk qua aangetroffen vegetaties. Op sommige locaties domineerde de exoten Grote kroosvaren en/of Smalle waterpest. In andere sloten leken waterplanten nagenoeg geheel afwezig. Met name de poldersloten rond perceel A (overzichtskaart bijlage 1) herbergden een weelderig ontwikkelde watervegetatie met soorten als Kikkerbeet, Smalle waterpest, Zwanenbloem, Liesgras en Pitrus.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek langs de Grecht was regelmatig het plonzen van kikkers te horen. Alle waargenomen exemplaren hadden ook hier betrekking op groene kikkers soorten, vermoedelijk meerkikker en/of bastaardkikker. Daarnaast zijn twee zwemmende Kleine watersalamanders gezien. De Grecht wordt niet gezien als geschikt voortplantingswater of foerageergebied voor zwaarder beschermde soorten. De boezemlanden van de Kamerikse Nessen daarentegen zouden zeer wel mogelijk Heikikkers of Rugstreppaden kunnen herbergen. Dit geldt mogelijk ook voor de poldersloten rondom perceel A. Deze poldersloten zijn ondiep en bevatten een weelderige groei van onderwaterplanten en vormt daarmee een geschikt voortplantingsbiotoop voor genoemde soorten.

Dagvlinders en libellen

Tijdens de veldopname zijn slechts algemeen voorkomende vlinder- en libellesoorten waargenomen. Het seizoen voor veel soorten is echter reeds ten einde en veel andere soorten konden derhalve ook niet opgemerkt worden. Toch is het niet waarschijnlijk dat zwaar beschermde soorten afhankelijk zijn van het leefgebied rond de Grecht. Het biotoop is naar verwachting over het algemeen niet geschikt voor zwaar beschermde soorten.

De Groene glazenmaker kan wel worden verwacht in de omgeving, maar Krabbescheer is nagenoeg niet aangetroffen in het plangebied. Slechts in de poldersloten rondom perceel A is Krabbescheer sparszaam aangetroffen en een enkel individu is aan de westzijde van de boezemlanden in de Grecht aangetroffen. Zwervende individuen van de Groene glazenmaker kunnen worden verwacht, maar vestiging en eiafzet van deze soort in het plangebied is niet waarschijnlijk.

Zoogdieren

Enkel algemene soorten als muizen (tabel 1 soorten), mol, haas en egel kunnen worden verwacht. Zwaarder beschermde soorten die op de oevers voor zouden kunnen komen (bijvoorbeeld Waterspitsmuis en/of Noordse woelmuis) vinden binnendijs in de directe omgeving van de Grecht (o.a. voorgenomen schoonwatertracé) geen geschikt habitat. In theorie kunnen kleine polderslootjes ook een geschikt habitat vormen voor de Waterspitsmuis, maar het intensieve schonen en de beperkte oever- en watervegetatie maken dat nauwelijks geschikt habitat aanwezig is. Slechts ter hoogte van het te realiseren Dotterbloemhooiland (perceel A) bevindt zich mogelijk geschikt habitat.

Buitendijs daarentegen zijn de Kamerikse Nessen gelegen. Het voorkomen van de Noordse woelmuis kan op basis van het huidige habitat nog altijd worden verwacht. Ook populaties van de Waterspitsmuis kunnen hier niet worden uitgesloten.

Overig

In de poldersloten kan eveneens de kleine modderkruiper worden verwacht. De aanwezigheid van de Bittervoorn en Rivierdonderpad is hier echter onwaarschijnlijk omdat de polderslootjes erg smal (< 3 meter) en ondiep zijn. Langs de oevers van de Grecht zijn diverse resten van zoetwatermossels aangetroffen. Deze aanwezigheid is een voorwaarde voor het voorkomen van een populatie Bittervoorns in de Grecht omdat de Bittervoorn van de mossels afhankelijk is voor de voortplanting.

Op basis van het aanwezige habitat kan de Gestreepte waterroofkever niet op voorhand uitgesloten worden. Dit in de eerste plaats omdat over de verspreiding van deze soort in het beheersgebied van het Hoogheemraadschap bijzonder weinig bekend is evenals over de eisen

die de soort stelt aan zijn habitat. Zo is het opmerkelijk dat de soort in Nederland ook in poldersloten is aangetroffen in tegenstelling tot wat algemeen over de habitat eisen van de soort wordt verondersteld.

De Platte schijfhoren is een soort die in laagveengebieden voorkomt en een voorkeur heeft voor wateren met ondergedoken waterplanten evenals drijvende waterplanten. Over de verspreiding van de soort is nog weinig bekend en omdat de soort ter hoogte van de Nieuwkoopse plassen zeker voorkomt bestaat de mogelijkheid dat de soort ook in het plangebied kan worden aangetroffen. Op basis van bestaande biotoop kennis zou de soort in het plangebied voor kunnen komen in de wateren tussen de boezemlanden/nessen en de westelijke kaden van de Grecht en wellicht in de poldersloten rondom perceel A. Echter, omdat genoemde poldersloten in het verleden vermoedelijk regelmatig zijn geschoond (zoals nog altijd gebeurt in de overige sloten in de polder) is het niet heel waarschijnlijk dat de soort hier stand heeft kunnen houden. De wateren tussen de boezemlanden en de westelijke kaden vormen wellicht potentieel leefgebied, hoewel abundantie aan waterplanten hier niet bijzonder hoog is. Ook hier geldt weer dat over de verspreiding van deze soort in het beheersgebied van het Hoogheemraadschap bijzonder weinig bekend is.

Tot slot herbergen de boezemlanden bijzondere broedvogels waaronder purperreigers. Deze soort is bijzonder verstoringsgevoelig en hiermee zal tijdens de uitvoering terdege rekening gehouden moeten worden.

4 ANALYSE RESULTATEN KAMERIKSE WETERING

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is voornemens om de Kamerikse Wetering te baggeren in het kader van onderhoudswerkzaamheden. In dit hoofdstuk zal worden gekeken wat de effecten van deze ingrepen zijn met betrekking tot de aanwezige natuurwaarden.

4.1 Effect op omgeving

Parallel aan Lange Meentweg (ten noorden van het plangebied) zijn Schraallanden gelegen welke onder de noemer Schraallanden Utrecht-West als beschermd Natuurmonument zijn aangewezen. De betreffende schraallanden liggen in de nabijheid van het noordelijk deel van de Kamerikse Wetering, maar er is geen aanleiding te veronderstellen dat de voorgenomen werkzaamheden binnen de invloedssfeer van dit beschermde natuurmonument liggen. Zo staat het oppervlakte rondom het beschermde natuurmonument niet in een open verbinding met de Kamerikse Wetering.

4.2 Planten

Tijdens de veldopname zijn slechts 2 beschermde soorten van tabel 1 aangetroffen; de Zwanenbloem en de Dotterbloem. Op basis van de beschikbare informatie en het veldbezoek is er geen aanleiding te veronderstellen dat zwaarder beschermde soorten in het plangebied voorkomen.

4.3 Amfibieën

Algemene verspreidingsgegevens laten zien dat in de omgeving van de Kamerikse Wetering de Rugstreeppad voor kan komen. In mindere mate geldt dit ook voor de Heikikker. Het biotoop van de Kamerikse Wetering zelf (inclusief de oevers) wordt echter niet geschikt geacht voor betreffende soorten. Algemeen beschermde (tabel 1) soorten als Meerkikker, Gewone pad, Bastaardkikker en Kleine watersalamander kunnen wel verwacht worden, maar voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling voor onderhoudswerkzaamheden.

4.4 Vissen

De aanwezigheid van de Kleine modderkruiper in de Kamerikse Wetering staat min of meer vast. Mogelijk dat ook de Bittervoorn hier voorkomt. Met name deelgebieden 2 en 3 lijken geschikt biotoop voor deze soort. Of in de deelgebieden de zoetwatermossel ook voorkomt is niet bevestigd. De aanwezigheid van de zoetwatermossel is noodzakelijk voor de voortplanting van de Bittervoorn. Voor onderhoudswerkzaamheden geldt voor beide soorten dat voor het werk een vrijstelling geldt mits conform een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Voor de Bittervoorn wordt regelmatig de aanvullende voorwaarde opgenomen om zoetwatermossels terug te zetten in de watergang. Omdat voor dit werk geen mogelijkheden zijn op het slib op aangrenzende percelen te verspreiden is deze maatregel voor dit werk niet uitvoerbaar. Het sparen van de oeverzone is derhalve de voornaamste mitigerende maatregel waarmee rekening gehouden dient te worden voor de uitvoering.

4.5 Zoogdieren

De oevers van de Kamerikse Wetering zijn bijzonder smal doordat deze worden ingesloten door wegen. Het voorkomen van zwaarder beschermde soorten is hierom niet waarschijnlijk.

4.6 Overig

Veel (verspreidings)gegevens over de Platte schijfhoren en de Gestreepte waterroofkever zijn vooralsnog niet beschikbaar. Echter, gezien de aanwezige natuurwaarden in en rondom de

wetering is het onwaarschijnlijk dat in de wetering een bestendige populatie van één van beide soorten aanwezig is. Zowel historische waarnemingen evenals een modelstudie met betrekking tot het potentieel leefgebied van de Gestreepte waterroofterver duidt niet op de mogelijke aanwezigheid in de Kamerikse Wetering. Voor de Platte schijfhoren geldt dat een goed ontwikkelde watervegetatie van belang is. Ook deze is niet aangetroffen in de Kamerikse Wetering. Derhalve wordt verondersteld dat beide soorten niet voorkomen in de Kamerikse Wetering.

De Groene glazenmaker kan wel worden verwacht in het plangebied, maar in de eerste plaats als zwervende soort en niet als zijnde een gevestigde populatie. De soort is afhankelijk van Krabbescheer ten behoeve van de voortplanting. Deze is in de omringende polders weliswaar waargenomen, maar slechts een handjevol planten zijn tijdens het veldbezoek opgemerkt in de wetering zelf. Voor de werkzaamheden kan daarom worden aangenomen dat de soort niet als populatie voorkomt in het de Kamerikse Wetering. Negatieve effecten voor deze soort als gevolg van baggerwerkzaamheden zijn hierom onwaarschijnlijk.

5 ANALYSE RESULTATEN GRECHT

Het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden is voornemens om de Grecht te baggeren in het kader van onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast zal op diverse locaties langs de Grecht natuurontwikkeling in uitvoering worden gebracht waarbij huidige weidepercelen worden omgevormd tot percelen met moeras- of ruigtevegetaties en/of een dotterbloemhooiland. Tot slot zal ten behoeve van de waterkwaliteit in delen van de Ecologische Hoofdstructuur een schoonwatertracé worden aangelegd parallel aan de Grecht. In dit hoofdstuk zal worden gekeken wat de effecten van deze ingrepen zijn met betrekking tot de aanwezige natuurwaarden.

5.1 Effect op omgeving

De Kamerikse Nessen vormen een beschermd natuurmonument en vallen derhalve onder de Natuurbeschermingswet 1998. De Natuurbeschermingswet voorziet slechts in een vrijstelling indien betreffende werkzaamheden zijn opgenomen in het beheersplan. Dit beheersplan kan opgesteld worden door de beheerder (Natuurmonumenten) en indien goedgekeurd door bevoegd gezag (Provincie Utrecht) geldt een vrijstelling voor betreffende werkzaamheden.

Het Hoogheemraadschap wil naast de vaarweg ook de smallere waterlichamen tussen de boezemlanden en de westelijke kade van de Grecht gaan baggeren. Deze smallere lichamen zijn ook onderdeel van de Kamerikse Nessen. Door de aanwezigheid van baggermateriaal is verstoring van met name zoogdieren en (broed)vogels die foerageren, broeden of rusten op de boezemlanden niet uit te sluiten. Daarnaast zal golfslag en vertroebeling in deze delen van de watergang optreden en zal schade worden toegebracht aan onder andere waterplanten. Wanneer gewerkt wordt middels een zuiger en persleiding is er minder sprake van golfslag en vertroebeling, maar deze invloed is niet te verwaarlozen. Indien baggerwerkzaamheden niet opgenomen zijn in het beheersplan is het raadzaam om in overleg te treden met de Provincie Utrecht. De Provincie kan aangeven dat zij op voorhand negatieve effecten verwacht of dat een voortoets opgesteld moet worden. Uit deze voortoets zal moeten blijken of en wat de mogelijke negatieve effecten zijn. Op basis hiervan kan bevoegd gezag besluiten dat geen vergunning noodzakelijk is, dat de werkzaamheden wel vergunningplichtig zijn of dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

Vanuit de Nieuwkoopse plassen kunnen zwerfende exemplaren (van bijvoorbeeld de Groen glazenmaker of Zwarte stern) verwacht worden in het plangebied. Het is echter niet de verwachting dat voorgenomen werkzaamheden een (indirect) negatief effect hebben op natuurwaarden in de Nieuwkoopse plassen.

5.2 Planten

Tijdens de veldopname zijn slechts 2 beschermde soorten van tabel 1 aangetroffen; de Zwanenbloem en de Dotterbloem. Uit verzamelde gegevens blijkt dat de Kamerikse Nessen bijzondere botanische waarden herbergen. Dit betreft naast schraallanden ook deels oevervegetaties. Tijdens de uitvoering van de baggerwerkzaamheden is het dan ook van belang dat de boezemlanden niet betreden worden en zoveel als mogelijk ongemoeid gelaten worden. Ook het bevestigen van lieren aan houtige gewassen groeiend op de Nessen dient uitgesloten te worden om schade aan de vegetatie te voorkomen. Rietkragen en overige oevervegetatie worden als gevolg van het gebruik van lieren veelal over enkele meters plat getrokken en beschadigd.

5.3 Amfibieën

Het voorkomen van de Rugstreeppad en de Heikikker (beiden tabel 3 soorten) in de omgeving van het plangebied is aannemelijk. De Grecht en de aangrenzende oevers zijn ongeschikt als voortplantingslocatie voor beide soorten. Mogelijk komen de soorten wel voor in de Kamerikse Nessen, hoewel hier geen verspreidingsgegevens beschikbaar van zijn.

De in te richten percelen bieden eveneens geen geschikt biotoop voor beide soorten. Het ontbreken van goed ontwikkelde watervegetaties en het regelmatig schonen van de poldersloten zijn hier debet aan. Echter, rondom het te realiseren Dotterbloemhooiland, perceel A, liggen poldersloten die zich ontwikkeld hebben tot potentieel geschikt leef- en/of voortplantingsgebied vanwege het achterstallig onderhoud aan deze slootjes. Het voorkomen van beide soorten ter hoogte van deze slootjes kan derhalve niet worden uitgesloten.

Met betrekking tot de onderhoudsbaggerwerkzaamheden aan de Grecht kan worden volstaan middels het werken conform een goedgekeurde gedragscode. Voor de inrichtingswerkzaamheden ten behoeve van de Dotterbloemhooilanden ter hoogte van perceel A dient echter rekening gehouden te worden met het mogelijk voorkomen van beide amfibieën. De slootjes mogen geen deel uitmaken van de inrichtingswerkzaamheden en ook de oevers dienen ongemoeid gelaten te worden. Indien dit niet mogelijk is zal aanvullend onderzoek uit moeten wijzen of deze soorten hier voorkomen. Indien dit het geval is, dient een ontheffing op de Flora en Faunawet aangevraagd te worden.

5.4 Vissen

Op basis van de verzamelde gegevens kan worden aangenomen dat de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn voorkomen in (delen van) de Grecht. Het voorkomen van de Rivierdonderpad is niet zeker, maar wordt wel mogelijk geacht. Voor onderhoudswerkzaamheden geldt voor deze soorten dat voor het werk een vrijstelling geldt mits conform een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Een belangrijke mitigerende maatregel voor genoemde vissoorten betreft het ongemoeid laten van de oeverzones.

5.5 Zoogdieren

Zwaardere beschermde zoogdiersoorten die in (de omgeving van) het plangebied verwacht kunnen worden zijn de Waterspitsmuis en de Noordse woelmuis. Binnendijs, in de directe omgeving van de Grecht (o.a. voorgenomen schoonwatertracé), is geen geschikt habitat aanwezig met uitzondering van het te realiseren Dotterbloemhooiland (perceel A). De slootjes in en rondom perceel A vormt mogelijk een geschikt habitat voor deze soorten.

Buitendijs daarentegen zijn de Kamerikse Nessen gelegen. Het voorkomen van de Noordse woelmuis kan op basis van het huidige habitat worden verwacht en het voorkomen van de soort is in 2003 ook op enkele boezemlanden vastgesteld. Ook populaties van de Waterspitsmuis kunnen hier niet worden uitgesloten.

Beide soorten betreffen tabel 3 soorten. Indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode kunnen onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden op basis van een vrijstelling. Omdat de oevers ongemoeid gelaten zullen worden, zullen eventuele negatieve effecten op deze soorten gering zijn.

Voor de inrichtingswerkzaamheden ten behoeve van de Dotterbloemhooilanden ter hoogte van perceel A dient echter rekening gehouden te worden met het mogelijk voorkomen van de waterspitsmuis. De slootjes mogen geen deel uitmaken van de inrichtingswerkzaamheden en ook de oevers dienen ongemoeid gelaten te worden. Indien dit niet mogelijk is zal aanvullend onderzoek uit moeten wijzen of de waterspitsmuis hier voorkomt. Indien dit het geval is, dient een ontheffing op de Flora en Faunawet aangevraagd te worden. Omdat de in te richten percelen nog altijd regelmatig gemaaid worden bieden deze geen geschikt habitat voor de Noordse woelmuis. Extensivering van het beheer en verruiging van de vegetaties bieden wellicht mogelijkheden voor de soort in de toekomst.

5.6 Vogels

De Kamerikse Nessen zijn waardevol voor broedvogels als de Purperreiger, maar ook voor trekvogels en wintergasten is het gebied waardevol. Indien er geen vrijstelling geldt voor onderhoudsbaggerwerkzaamheden aan de Grecht conform de Natuurbeschermingswet dient verstoring zoveel als mogelijk voorkomen te worden. Daarnaast zijn broedende vogels te allen tijde beschermd. Voor verstoring gevoelige soorten als de Purperreiger is afstand bewaren tot het nest in de broedperiode onvoldoende om verstoring uit te kunnen sluiten. Hierom dient de

broedperiode ruimer genomen te worden. Dit geldt voor deelgebied 2 en deelgebied 3. Aanbevolen wordt om in deze deelgebieden niet te baggeren van 15 maart tot 15 juli. In deelgebieden 1 en 4 kan worden volstaan door niet te baggeren van 15 maart tot 1 juni.

5.7 Overig

Verspreidingsgegevens over de Platte schijfhoren en de Gestreepte waterroofofkever zijn nauwelijks beschikbaar. Zowel waarnemingen in de directe omgeving (met name Nieuwkoopse plassen en omgeving) evenals een modelstudie met betrekking tot het potentieel leefgebied van de Gestreepte waterroofofkever duiden op een theoretisch mogelijke aanwezigheid in de Grecht en/of de directe omgeving hiervan.

Voor de Platte schijfhoren geldt dat een goed ontwikkelde watervegetatie van belang is. Op basis van bestaande biotoop kennis zou de soort in het plangebied voor kunnen komen in de wateren tussen de boezemlanden/hessen en de westelijke kaden van de Grecht en wellicht in de poldersloten rondom perceel A. Echter, omdat genoemde poldersloten in het verleden vermoedelijk regelmatig zijn geschoond (zoals nog altijd gebeurt in de overige sloten in de polder) is het niet heel waarschijnlijk dat de soort hier stand heeft kunnen houden. De wateren tussen de boezemlanden en de westelijke kaden vormen wellicht potentieel leefgebied, hoewel abundantie aan waterplanten hier niet bijzonder hoog is.

Voor beide soorten geldt dat de onderhoudsbaggerwerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. Voor de inrichtingswerkzaamheden ten behoeve van de Dotterbloemhooilanden ter hoogte van perceel A dient echter rekening gehouden te worden met het mogelijk voorkomen van de Platte schijfhoren. (Gezien de geringe breedte van betreffende slootjes wordt de aanwezigheid van de Gestreepte waterroofofkever onwaarschijnlijk geacht.) De slootjes mogen geen deel uitmaken van de inrichtingswerkzaamheden en ook de oevervegetatie dient ongemoeid gelaten te worden. Indien dit voor de uitvoering niet mogelijk is, is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Het Hoogheemraadschap heeft aangegeven dat in deze percelen de sloten en het hieraan gerelateerde verkavelingspatroon in stand worden gehouden. Derhalve is aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

De Groene glazenmaker kan wel worden verwacht in het plangebied, maar in de eerste plaats als zwerfende soort en niet als zijnde een gevestigde populatie. De soort is afhankelijk van Krabbescheer ten behoeve van de voortplanting. Deze is in de omringende polders weliswaar waargenomen, maar slechts een handjevol planten zijn tijdens het veldbezoek opgemerkt in het plangebied. Voor de werkzaamheden kan daarom worden aangenomen dat de soort niet als populatie voorkomt in de Grecht of in de directe nabijheid van de in te richten percelen of het Schoonwatertracé. De aanwezigheid van een populatie in het plangebied en daarmee negatieve effecten voor de soort, zijn derhalve niet aannemelijk. Noch voor de onderhoudswerkzaamheden als voor de inrichtingswerkzaamheden worden geen negatieve effecten voor de soort verwacht.

6 AANBEVELINGEN EN CONCLUSIES

In aanvulling op de Gedragscode van de Unie van Waterschappen heeft het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden werkprotocollen opgesteld. In bijlage 9 zijn de protocollen ten behoeve van baggerwerkzaamheden opgenomen. Indien gewerkt wordt volgens deze uitwerking van de Gedragscode van de Unie van Waterschappen geldt een vrijstelling op de Flora- en Faunawet betreffende onderhoudswerkzaamheden in relatie tot tabel 2 en tabel 3 soorten.

6.1 Kamerikse Wetering

Voor de Kamerikse Wetering geldt dat de aanwezigheid van de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn waarschijnlijk is. De aanwezigheid van de Gestreepte waterroofkever en de Platte schijfhoren kan niet op basis van bestaande gegevens uitgesloten worden, hoewel de aanwezigheid van beide soorten niet waarschijnlijk is. Het nagenoeg ontbreken van Krabbescheer maakt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn ten opzichte van populaties van de Groen glazenmaker welke mogelijk in de omgeving voorkomen.

Desalniettemin geldt voor deze soorten dat de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden onder de Gedragscode van de Unie van Waterschappen. De door het Hoogheemraadschap gehanteerde werkprotocollen bieden voldoende aanknopingspunten om het werk uit te kunnen voeren en tevens het behoud van de (mogelijk) aanwezige natuurwaarden te garanderen. Het sparen van (delen van) de oeverzones is hiervoor het belangrijkste uitgangspunt evenals het niet baggeren in de periode van 15 maart tot 1 juni. Wel dient men buiten deze periode nog rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels.

Indien besloten wordt om een verspreidingslocatie in te richten of een weilanddepot in te richten, zal hiervoor aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn. Hierbij dient met name aandacht besteed te worden aan het mogelijk voorkomen van de Rugstreeppad en de Heikikker.

6.2 Grecht

Voor het plangebied van de Grecht wordt in onderstaand onderscheid gemaakt tussen de (onderhouds-)baggerwerkzaamheden en de inrichtingswerkzaamheden. Indien ten behoeve van behoud van natuurwaarden gewerkt kan worden conform een goedgekeurde gedragscode met betrekking tot onderhoudswerkzaamheden is geen ontheffing op de Flora en Faunawet nodig. Voorwaarde is dan wel dat aan gestelde voorwaarden uit de betreffende gedragscode wordt voldaan.

Voor inrichtingswerkzaamheden geldt daarentegen dat voor tabel 2 soorten het werken conform een gedragscode volstaat, maar bij de aanwezigheid van tabel 3 soorten daarentegen is een ontheffing noodzakelijk.

Baggerwerkzaamheden

Voor aanvang van de baggerwerkzaamheden in de Grecht wordt met betrekking tot het beschermde Natuurmonument de Kamerikse Nessen aanbevolen om in overleg te treden met bevoegd gezag (Provincie Utrecht) en Natuurmonumenten. Mogelijk zijn onderhoudswerkzaamheden waaronder baggeren vrijgesteld (door middel van een beheersplan) van een vergunningsplicht. Indien dit niet het geval is, is het waarschijnlijk dat de Provincie Utrecht verzoekt om een voortoets te overleggen waarin (mogelijk) negatieve effecten van de natuurwaarden worden opgenomen. Indien negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten zal de Provincie waarschijnlijk wijzen op de noodzaak van een vergunningaanvraag.

In de Grecht is het voorkomen van de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper in het verleden vastgesteld. Daarnaast komt mogelijk ook de Rivierdonderpad voor in de Grecht. Op de nessen/boezemlanden kunnen de Noordse woelmuis en de Waterspitsmuis worden verwacht. Daarnaast kan noch de aanwezigheid van de Gestreepte waterroofkever noch die van de Platte schijfhoren worden uitgesloten. Tot slot dient rekening gehouden te worden met verstoringgevoelige broedvogels (o.a. Purperreiger) in de Kamerikse Nessen. Echter, voor al deze soorten geldt dat de baggerwerkzaamheden slechts een tijdelijk en beperkt negatief effect

is te verwachten. Indien de voorwaarden uit de gedragscode worden geïmplementeerd door te werken conform de HdSR protocollen uit bijlage 9 is geen ontheffing nodig op de Flora en Faunawet. Wel wordt aanbevolen om deelgebied 2 en deelgebied 3 waarin de Kamerikse Nessen zijn gelegen vanwege de natuurwaarden niet te baggeren tussen 15 maart en 15 juli. Bovendien is de kans op tijdelijke aantasting en verstoring van natuurwaarden het grootst in de watergangen die zijn gesitueerd tussen de boezemlanden en de westelijke oever van de Grecht. Derhalve wordt aanbevolen deze delen te baggeren van 1 september tot 1 november. Bij temperaturen boven het vriespunt zouden de maanden november en december ook nog geschikt zijn om de werkzaamheden hier uit te voeren.

Samengevat:

1. Werken volgens gedragscode en werkprotocollen HdSR.
2. Deelgebieden 2 en 3 niet baggeren tussen 15 maart en 15 juli.
3. Watergangen gelegen tussen boezemlanden en westelijke oever bij voorkeur baggeren in september en oktober. Bij omgevingstemperaturen boven nul zijn november en december ook nog geschikt.
4. Boezemlanden zoveel als mogelijk ongemoeid laten; dus niet betreden, geen lieren bevestigen etc.

Inrichtingswerkzaamheden

Indien verbodsbepalingen uit de Flora en Faunawet worden overtreden met betrekking tot tabel 3 soorten in relatie tot inrichtingswerkzaamheden is een ontheffing op de Flora en Faunawet verplicht. Daarnaast mogen deze werkzaamheden niet leiden tot (indirecte) aantasting of verstoring van de natuurwaarden in de Kamerikse Nessen. De inrichtingswerkzaamheden zijn op te delen in drie verschillende onderdelen; het inrichten van het weilanddepot/de nieuwe nes, het graven van het schoonwatertracé en het inrichten (vergraven) van de percelen A t/m F zoals weergegeven in bijlage 1.

Op de overzichtskaart zijn de in te richten percelen voorzien van een letter. Voor de meeste percelen geldt dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat er tabel 3 soorten voorkomen. Echter, het beheer van perceel A en van de omringende poldersloten lijkt te zijn geëxtensiverd. Met name deze poldersloten vormen een geschikt biotoop voor soorten als de Heikikker, Rugstreeppad, Waterspitsmuis en mogelijk ook de Platte schijfhoren. De natuurwaarden op het perceel zelf zijn gering. Het Hoogheemraadschap heeft aangegeven geen van deze poldersloten te dempen. Aanvullend onderzoek is derhalve niet nodig.

De ligging van het te (ver)graven schoonwatertracé is hoofdzakelijk gelegen op enkele meters van de kade van de Grecht. Over het algemeen is de polder waarin het schoonwatertracé zal worden (ver)graven in intensief agrarisch gebruik. De aanwezigheid van tabel 3 soorten is slechts te verwachten in slecht onderhouden poldersloten welke een potentieel geschikte voortplantingslocatie vormen voor de Heikikker en/of de Rugstreeppad. Tijdens het veldbezoek is deze uitgangssituatie alleen aangetroffen ter hoogte van perceel A.

Voor het opzetten van de kaden van de nieuwe nes is geen ontheffing nodig indien gewerkt wordt conform onderstaande maatregelen en mits geen sloten gedempt worden. Ditzelfde geldt voor het inrichten van de percelen B t/m F.

Voor het (ver)graven van het nieuwe schoonwatertracé is nader onderzoek nodig ter hoogte van perceel A met betrekking tot de Heikikker, Rugstreeppad, Platte schijfhoren en de Waterspitsmuis. Ditzelfde geldt voor de inrichtings/ontgravings werkzaamheden op perceel A. Indien één of meerdere van deze soorten wordt aangetroffen in het nader onderzoek, dient een ontheffing op de Flora en Faunawet te worden aangevraagd.

Voor de inrichtingswerkzaamheden geldt dat:

1. Het verwijderen van grond dient te gebeuren tussen 15 juli en 15 maart (conform de gedragscode).
2. Het afdammen, dempen en vergraven watergangen dient te gebeuren tussen 15 juli en 1 oktober.

7 LITERATUUR

Bos, F et al., 2006. De dagvlinders van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Bos, F. & Wasscher, M., 1997. Veldgids Libellen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Cuppen et al., 2006. Distribution and habitat of *Graphoderus Bilineatus* in the Netherlands (coleoptera: dytiscidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 24.

Cuppen, J. & Sierdsema, H., 2006. A predictive distribution model for *Graphoderus Bilineatus* in the Netherlands (coleoptera: dytiscidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 24.

De Nie, H.W., 1997. Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. I.o.v. Stichting Atlas Verspreiding Nederlandse Zoetwatervissen.

De Vries, H.H. & Ketelaar, R., 2003. De groene glazenmaker in Zuid-Holland. Rapport VS2003.18, De Vlinderstichting, Wageningen.

Dorenbosch, M., N. van Kessel, F. Spikmans, J. Kranenbarg & B. Crombaghs 2008. Voorkomen van rivier- en beekdonderpad in Nederland. Natuurbalans - Limes Divergens BV / RAVON, Nijmegen.

Gmelig Meyling & Boesveld, A., 2008. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon.

Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2010. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2009. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-27.

Huijbregts H., 2004. Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS – Nederland, www.naturalis.nl/eis

Provincie Zuid-Holland, 2004. Beschermde planten en dieren in Zuid-Holland. Brochure Provincie Zuid-Holland.

Struijk, R.P.J.H., J. Kranenbarg & A. de Bruin., 2010. Verspreidingsonderzoek vissen 2009. Stichting RAVON, Nijmegen.

Thissen, J.B.M., C. Achterberg & D. Bekker., 2010. Verspreidingsonderzoek Nederlandse Zoogdieren VONZ 2009. Zoogdierverseniging rapport 2010.07. Zoogdierverseniging, Nijmegen.

Van der Welle & Van den Broek, November 2009. Voorbereidend bodemchemisch onderzoek ten behoeve van natuurontwikkeling in Polder Zegveld, Royal Haskoning i.o.v. Provincie Utrecht.

Van der Winden, J., Poot, M.J.M. & van Horssen, P.W., augustus 2010. Nieuwe kennis voor de bescherming van de flyway van Nederlandse purperreigers, Bureau Waardenburg BV.

Weeda, E.J., 1999. De Nederlandse oecologische flora set. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Witte van den Bosch, R.H. et al., 2007. Inhaalslag VerspreidingsOnderzoek Nederlandse Zoogdieren 2007. Rapport 2008.001. Zoogdierverseniging VZZ, Arnhem i.s.m. Stichting Das&Boom.

www.libellennet.nl

www.minlnv.nl

www.ravon.nl

www.soortenbank.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.vlindernet.nl

Bijlage 1

Overzichtskaart

Bijlage 2

Tabel Waargenomen Soorten

Bijlage 2 Waargenomen plant en diersoorten

Kamerikse Wetering	Planten	Vogels	Zoogdieren	Amfibieën	Vlinders/Libellen	Vissen	Overig
Deelgebied I	Gele waterkers, Gele lis, Wolfspoot, Watermunt, Veelwortellig kroos, Waterzuring, Riet, Haagwinde, Zwart tandzaad, Knikkend tandzaad, Smal tandzaad, Moerasandoorn, Glanshaver, Kikkerbeet, Grote brandnetel, Fluitekruid, Grote egelskop, Grote kroosvaren, Gele plomp, Kleine watereppe, Blauw glidkruid, Kattenstaart, Liesgras, Bitterzoet, Smeerwortel, Groot hoefblad, Veenwortel, Dotterbloem , Pitrus, Moeraswalstro, Wilg spec., Els, Es, Populier spec., Lijsterbes.	Waterhoen, Wilde eend, Meerkoet, Knobbelzwaan, Fuut, Smient, Krakeend.		Groene kikker spec			
Deelgebied II	Kleine egelskop, Liesgras, Rode klaver, Grote weegbree, waterzuring, Klein hoefblad, Wolfspoot, Zwart tandzaad, Veenwortel, Moerasspirea, Grote egelskop, veelwortellig kroos, Gele lis, Moerasandoorn, Riet, Grote lisdodde, Smalle weegbree, Blaartrekkende boterbloem, Haagwinde, Watermunt, Zwanebloem , Grof hoornblad, Kleine watereppe, Moerasvergeetmenietje, Kattestaart, Basterdwederik spec., Gewone engelwortel, Gele waterkers, Gele plomp, Witte waterlelie, Bitterzoet, Beekpunge, Smeerwortel, Koninginnekruid, Moeraswalstro, Grote kroosvaren, Gevleugeld hertshooi, Moerashyacint, Els.	Meerkoet, Waterhoen.	Egel (†)	Groene kikker spec.		Snoek	
Deelgebied III	Zwart tandzaad, Wolfspoot, Grote brandnetel, Moerasandoorn, Kleine watereppe, Dotterbloem , Zwanebloem , Pitrus, Liesgras, Moerasvergeetmenietje, Gele lis, Waterzuring, Grote egelskop, Gele plomp, Kikkerbeet, Gele waterkers, Smeerwortel, Smalle weegbree, Grote lisdodde, Haagwinde, Veelwortellig kroos, Pijlkruid, Moerasspirea, Akkerdistel, Zeegroene rus, Kleine lisdodde, Kleine egelskop, Bitterzoet, Krabbescheer, Kattenstaart, Mattenbies, Waterweegbree spec., Beekpunge, Blauw glidkruid, Grof hoornblad, Smalle waterpest, Riet, Wilg spec., Els, Es.	Meerkoet, Wilde eend, Fuut	Mol	Groene kikker spec			

Dikgedrukt = tabel 1 soort

Grecht	Planten	Vogels	Zoogdieren	Amfibieën	Vlinders/Libellen	Vissen	Overig
Deelgebied I	Gele plomp, Pitrus, Grote egelskop, Wolfspoot, Moerasandoorn, Akkerdistel, Moerasvergeetmenietje, Gele waterkers, Zeegroene rus, Moeraswalstro, Liesgras, Watermunt, Grote waterweegbree, Grote lisdodde, Kleine watereppe, Gele lis, Bitterzoet, Riet, Zwarte nachtschade, Pluimzegge, Wilg spec., Els.	Meerkoet, Fuut, Wilde eend.		Groene kikker spec		Schubkarper, Snoek	
Deelgebied II	Haagwinde, Riet, Waterzuring, Grote brandnetel, Akkerdistel, Smeerwortel, Bitterzoet, Gele plomp, Moerasandoorn, Moerasvergeetmijnietje, Gele waterkers, Harig wilgenroosje, Grote lisdodde, Gele lis, Veenwortel, Moerasspirea, Stomp fonteinkruid, Watermunt, Witte waterlelie, Dotterbloem , Krabbescheer, Kattenstaart, Kalmoes, Zwart tandzaad, Koninginnekruid, Zeegroene rus, Pitrus, Rode klaver, Hondsdraf, Gekroesde melkdistel, Grote engelwortel, Rietgras, Waterweegbree spec., Blauw glidkruid, Smalle weegbree, Glanshaver, Kropaar, Engels raaigras, Zwarte nachtschade, Smalle waterpest, Pluimzegge, Waterscheerling.	Meerkoet, Fuut, Wilde eend, Purperreiger.	Haas	Groene kikker spec., Kleine watersalamander.	Atalanta, Kleine vuurvliinder, Bruinrode heidelibel.	Paling (†)	Gewoon spitskopje (sprinkhaan), Zoetwater-mossels
Deelgebied III	Grote brandnetel, Moerasspirea, Gele lis, Witte dovenetel, Hondsdraf, Moerasandoorn, Pitrus, Zwart tandzaad, Pluimzegge, Gele plomp, Wolfspoot, Akkerdistel, Waterzuring, Riet, Rietgras, Bitterzoet, Harig wilgenroosje, Moerasvergeetmenietje, Gele waterkers, Moeraswalstro, Haagwinde, Kale jonker, Gele waterkers, Dotterbloem , Knikkend tandzaad, Echte valeriaan, Grote lisdodde, Koninginnekruid, Kleine lisdodde, Stomp fonteinkruid, Wilg spec., Es.	Tapuit, Purperreiger, Canadese gans, Nijlgans, Fuut, Meerkoet, Wilde eend.	Haas, mol	Groene kikker spec	Klein koolwitje, Dagpauwoog, Kleine vuurvliinder.		Zoetwater-mossels
Deelgebied VI	Fluitekruid, Zevenblad, Grote brandnetel, Zuring spec., Smeerwortel, Heermoes, Akkerdistel, Rode klaver, Smalle weegbree, Gele plomp, Riet, Gewone berenklaauw.				Bont zandoogje		

Grecht	Planten	Vogels	Zoogdieren	Amfibieën	Vlinders/Libellen	Vissen	Overig
In te richten moerasland en Dotterbloemland & Schoonwatertracé	Pitrus, Engels raaigras, Kruipende boterbloem, moeraswalstro Grote kroosvaren, Pitrus, Zwart tandzaad, Kikkerbeet, Blauw glidkruid, Smalle waterpest, Smal tandzaad, Knikkend tandzaad, Wolfspoot, Zwanenbloem , Krabbenscheer, Moerasvergeetmenietje, Liesgras, Kikkerbeet.		Haas, Mol				

Bijlage 3

Tabellen Beschermde Soorten Flora- en Faunawetgeving

Tabellen soorten Flora- en faunawet

In onderstaande tabellen staan alle beschermde soorten van de Flora- en faunawet (Ffwet). De tabellen zijn aan de ene kant aan de orde bij ontheffingverlening voor artikel 75 en aan de andere kant bij vrijstellingen in het kader van het *Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen* (AMvB artikel 75).

Vogelsoorten zijn in deze tabellen niet apart opgenomen, omdat het een erg lange lijst is. Alle vogelsoorten in Nederland zijn beschermd (behalve exoten). In de toelichting bij de tabellen staat aangegeven welk regime toepasselijk is voor vogelsoorten.

Toelichting tabel 1

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Tabel 1: Algemene soorten	
R = soort van Rode lijst 2004	
<u>Zoogdieren</u>	
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
bunzing	<i>Mustela putorius</i>
dwergpspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
egel	<i>Erinaceus europeus</i>
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
haas	<i>Lepus europeus</i>
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
mol	<i>Talpa europea</i>
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
ree	<i>Capreolus capreolus</i>
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
vos	<i>Vulpes vulpes</i>
wezel	<i>Mustela nivalis</i>
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
<u>Mieren</u>	
behaarde rode bosmier	<i>Formica rufa</i>
kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>
stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>
<u>Slakken</u>	
wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>
<u>Vaatplanten</u>	
aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>
akkerklokje	<i>Campanula rapunculoides</i>
brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>
dotterbloem*	<i>Caltha palustris</i>
gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>
grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>
grote kaardenbol	<i>Dipsacus fullonum</i>
kleine maagdenpalm	<i>Vinca minor</i>
knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>
koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>
slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>
zwanebloem	<i>Butomus umbellatus</i>
*m.u.v. spindotterbloem [®]	

Toelichting tabel 2

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 2: overige soorten	
R = soort van Rode lijst 2004	
<u>Zoogdieren</u>	
Damhert ^R	<i>Dama dama</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Grijze zeehond ^R	<i>Halichoerus grypus</i>
Grote bosmuis ^R	<i>Apodemus flavicollis</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
<u>Dagvlinders</u>	
Moerasparelmoervlinder ^R	<i>Euphydryas aurinia</i>
Vals heideblauwtje ^R	<i>Lycaeides idas</i>
<u>Vissen</u>	
Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
Meerval	<i>Silurus glanis</i>
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>
<u>Vaatplanten</u>	
Aangebrande orchis ^R	<i>Orchis ustulata</i>
Aapjesorchis ^R	<i>Orchis simia</i>
Beenbreek ^R	<i>Narthecium ossifragum</i>
Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
Bergnachtorchis ^R	<i>Platanthera chlorantha</i>
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Blaasvaren ^R	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
Bleek bosvogeltje ^R	<i>Cephalanthera damasonium</i>
Bokkenorchis ^R	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Brede orchis ^R	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
Bruinrode wespenorchis ^R	<i>Epipactis atrorubens</i>
Daslook	<i>Allium ursinum</i>
Dennenorchis ^R	<i>Goodyera repens</i>
Duitse gentiaan ^R	<i>Gentianella germanica</i>
Franjegentiaan ^R	<i>Gentianella ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis ^R	<i>Epipactis muelleri</i>
Gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Gevlekte orchis ^R	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Groene nachtorchis ^R	<i>Coeloglossum viride</i>
Groensteel ^R	<i>Asplenium viride</i>
Grote keverorchis ^R	<i>Listera ovata</i>
Grote muggenorchis ^R	<i>Gymnadenia conopsea</i>
Gulden sleutelbloem ^R	<i>Primula veris</i>
Harlekijn ^R	<i>Orchis morio</i>
Herfstschroeforchis ^R	<i>Spiranthes spiralis</i>
Hondskruid ^R	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
Honingorchis ^R	<i>Hermidium monorchis</i>
Jeneverbes ^R	<i>Juniperus communis</i>
Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
kleine keverorchis ^R	<i>Listera cordata</i>
kleine zonnedaauw ^R	<i>Drosera intermedia</i>
klokjesgentiaan ^R	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
kluwenklokje ^R	<i>Campanula glomerata</i>
koraalwortel ^R	<i>Corallorhiza trifida</i>
kruisbladgentiaan ^R	<i>Gentiana cruciata</i>
lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
lange zonnedaauw ^R	<i>Drosera anglica</i>
mannetjesorchis ^R	<i>Orchis mascula</i>
maretak	<i>Viscum album</i>
moeraswespenorchis ^R	<i>Epipactis palustris</i>

Tabel 2: overige soorten	
muurbloem ^R	<i>Erysimum cheiri</i>
parnassia ^R	<i>Parnassia palustris</i>
pijlscheefkelk ^R	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>
poppenorchis ^R	<i>Aceras anthropophorum</i>
prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
purperorchis ^R	<i>Orchis purpurea</i>
rapunzelklokje ^R	<i>Campanula rapunculus</i>
rechte driehoeksvaren ^R	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis</i>
	<i>praetermissa</i>
ronde zonnedaauw ^R	<i>Drosera rotundifolia</i>
rood bosvogeltje ^R	<i>Cephalanthera rubra</i>
ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
schubvaren ^R	<i>Ceterach officinarum</i>
slanke gentiaan ^R	<i>Gentianella amarella</i>
soldaatje ^R	<i>Orchis militaris</i>
spaanse ruiter ^R	<i>Cirsium dissectum</i>
steenanjel ^R	<i>Dianthus deltoides</i>
steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
stengelloze sleutelbloem ^R	<i>Primula vulgaris</i>
stengelomvattend havikskruid ^R	<i>Hieracium amplexicaule</i>
stijf hardgras ^R	<i>Catapodium rigidum</i>
tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
valkruid ^R	<i>Arnica montana</i>
veenmosorchis ^R	<i>Hammarbya paludosa</i>
veldgentiaan ^R	<i>Gentianella campestris</i>
veldsalie ^R	<i>Salvia pratensis</i>
vleeskleurige orchis ^R	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
vliegenorchis ^R	<i>Ophrys insectifera</i>
vogelnestje ^R	<i>Neottia nidus-avis</i>
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
wantsenorchis ^R	<i>Orchis coriophora</i>
waterdrieblad ^R	<i>Menyanthes trifoliata</i>
weideklokje ^R	<i>Campanula patula</i>
welriekende nachtorchis ^R	<i>Platanthera bifolia</i>
wilde gage ^R	<i>Myrica gale</i>
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
wilde kievitsbloem ^R	<i>Fritillaria meleagris</i>
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
wit bosvogeltje ^R	<i>Cephalanthera longifolia</i>
witte muggenorchis ^R	<i>Pseudorchis albida</i>
zinkviooltje ^R	<i>Viola lutea calaminaria</i>
zomerklokje ^R	<i>Leucojum aestivum</i>
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
<u>Kevers</u>	
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
<u>Kreeftachtigen</u>	
rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

Toelichting tabel 3

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.

-Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

-Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang¹, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn).

-De uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB	
R = soort van Rode lijst 2004	
<u>Bijlage 1 AMvB</u>	
<u>Zoogdieren</u>	
das	<i>Meles meles</i>
boomarter ^R	<i>Martes martes</i>
eikelmuis ^R	<i>Eliomys quercinus</i>
gewone zeehond ^R	<i>Phoca vitulina</i>
veldspitsmuis ^R	<i>Crocidura leucodon</i>
waterspitsmuis ^R	<i>Neomys fodiens</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
adder ^R	<i>Vipera berus</i>
hazelworm ^R	<i>Anguis fragilis</i>
ringslang ^R	<i>Natrix natrix</i>
vinpootsalamander ^R	<i>Triturus helveticus</i>
vuursalamander ^R	<i>Salamandra salamandra</i>
<u>Vissen</u>	
beekprik ^R	<i>Lampetra planeri</i>
bittervoorn ^R	<i>Rhodeus cericeus</i>
elrits ^R	<i>Phoxinus phoxinus</i>
gestippelde alver ^R	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
grote modderkruiper ^R	<i>Misgurnus fossilis</i>
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>
<u>Dagvlinders</u>	
bruin dikkopje ^R	<i>Erynnis tages</i>
dwerghlauwtje ^R	<i>Cupido minimus</i>
dwergdikkopje ^R	<i>Thymelicus acteon</i>
groot geaderd witje ^R	<i>Aporia crataegi</i>
grote ijsvogelvinder ^R	<i>Limenitis populi</i>
heideblauwtje ^R	<i>Plebejus argus</i>
iepepage ^R	<i>Strymonidia w-album</i>
kalkgraslanddikkopje ^R	<i>Spialia sertorius</i>
keizersmantel ^R	<i>Argynnis paphia</i>
klaverblauwtje ^R	<i>Cyaniris semiargus</i>
purperstreeparmoervlinder ^R	<i>Brenthis ino</i>
rode vuurvinder ^R	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
rouwmantel ^R	<i>Nymphalis antiopa</i>
tweekleurig hooibeestje ^R	<i>Coenonympha arcania</i>
veenbesparelmoervlinder ^R	<i>Bolaria aquilonais</i>
veenhooibeestje ^R	<i>Coenonympha tullia</i>

¹ -onderzoek en onderwijs

-repopulatie en herintroductie

-bescherming van flora en fauna

-veiligheid van het luchtverkeer

-volksgezondheid of openbare veiligheid

-dwingende redenen van openbaar belang

-het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom

-belangrijke overlast veroorzaakt door dieren

-uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw

-bestendig gebruik

-uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB	
veldparelmoervlinder ^R	<i>Melitaea cinxia</i>
woudparelmoervlinder ^R	<i>Melitaea diamina</i>
zilvervlek ^R	<i>Clossiana euphrosyne</i>
<u>Vaatplanten</u>	
groot zeegras ^R	<i>Zostera marina</i>
<u>Bijlage IV HR</u>	
<u>Zoogdieren</u>	
baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
bechstein's vleermuis ^R	<i>Myotis bechsteinii</i>
bever ^R	<i>Castor fiber</i>
bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
brandt's vleermuis ^R	<i>Myotis brandtii</i>
bruinvis ^R	<i>Phocoena phocoena</i>
euraziatische lynx	<i>Lynx lynx</i>
franjestaat ^R	<i>Myotis nattereri</i>
gewone dolfin	<i>Delphinus delphis</i>
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
grijze grootoorvleermuis ^R	<i>Plecotus austriacus</i>
grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
hamster ^R	<i>Cricetus cricetus</i>
hazelmuis ^R	<i>Muscardinus avellanarius</i>
ingekorven vleermuis ^R	<i>Myotis emarginatus</i>
kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
kleine hoefijzerneus ^R	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
nathusius' dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
noordse woelmuis ^R	<i>Microtus oeconomus</i>
otter ^R	<i>Lutra lutra</i>
rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
tuimelaar ^R	<i>Tursiops truncatus</i>
tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
vale vleermuis ^R	<i>Myotis myotis</i>
watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
boomkikker ^R	<i>Hyla arborea</i>
geelbuikvuurpad ^R	<i>Bombina variegata</i>
gladde slang ^R	<i>Coronella austriacus</i>
heikikker ^R	<i>Rana arvalis</i>
kamsalamander ^R	<i>Triturus cristatus</i>
knoflookpad ^R	<i>Pelobates fuscus</i>
muurhagedis ^R	<i>Podarcis muralis</i>
poelkikker ^R	<i>Rana lessonae</i>
rugstreeppad	<i>Bufo calamita</i>
vroedmeesterpad ^R	<i>Alytes obstetricans</i>
zandhagedis ^R	<i>Lacerta agilis</i>
<u>Dagvlinders</u>	
donker pimperlblauwtje ^R	<i>Maculinea nausithous</i>
grote vuurvlinder ^R	<i>Lycaena dispar</i>
pimperlblauwtje ^R	<i>Maculinea teleius</i>
tijmblauwtje ^R	<i>Maculinea arion</i>
zilverstreephooibeestje ^R	<i>Coenonympha hero</i>
<u>Libellen</u>	
bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
gaffellibel ^R	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
gevlekte witsnuitlibel ^R	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
groene glazenmaker ^R	<i>Aeshna viridis</i>
noordse winterjuffer ^R	<i>Sympecma paedisca</i>
oostelijke witsnuitlibel ^R	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
riwierrombout ^R	<i>Stylurus flavipes</i>
sierlijke witsnuitlibel ^R	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
<u>Vissen</u>	
houting	<i>Conegonus oxyrrhynchus</i>
steur ^R	<i>Acipenser sturio</i>

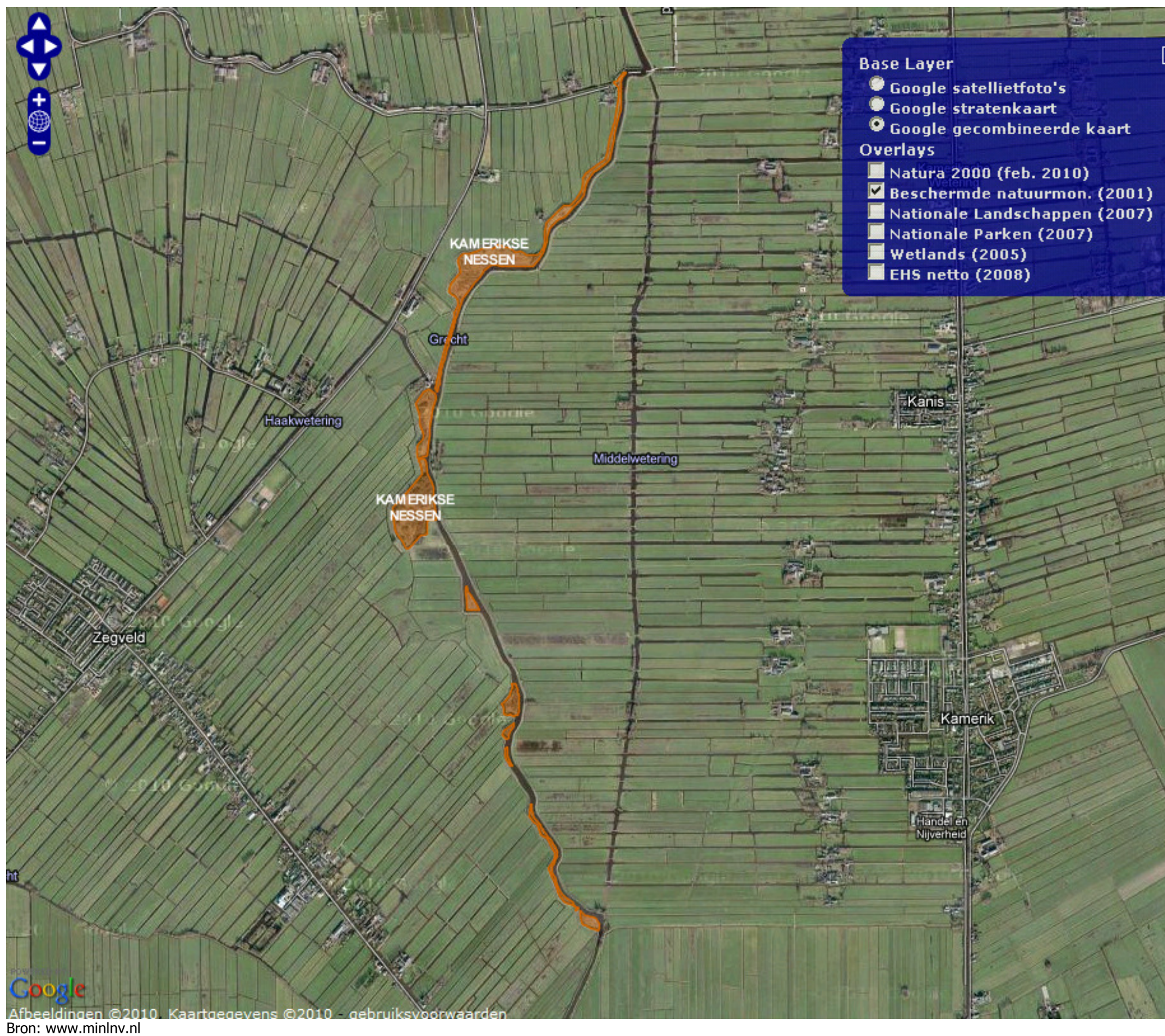
Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB	
<u>Vaatplanten</u>	
drijvende waterweegbree ^R	<i>Luronium natans</i>
groenknolorchis ^R	<i>Liparis loeselii</i>
kruipend moerasscherm ^R	<i>Apium repens</i>
zomerschroeforchis ^R	<i>Spiranthes aestivalis</i>
<u>Kevers</u>	
brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>
<u>Tweekleppigen</u>	
bataafse stroommossel ^R	<i>Unio crassus</i>

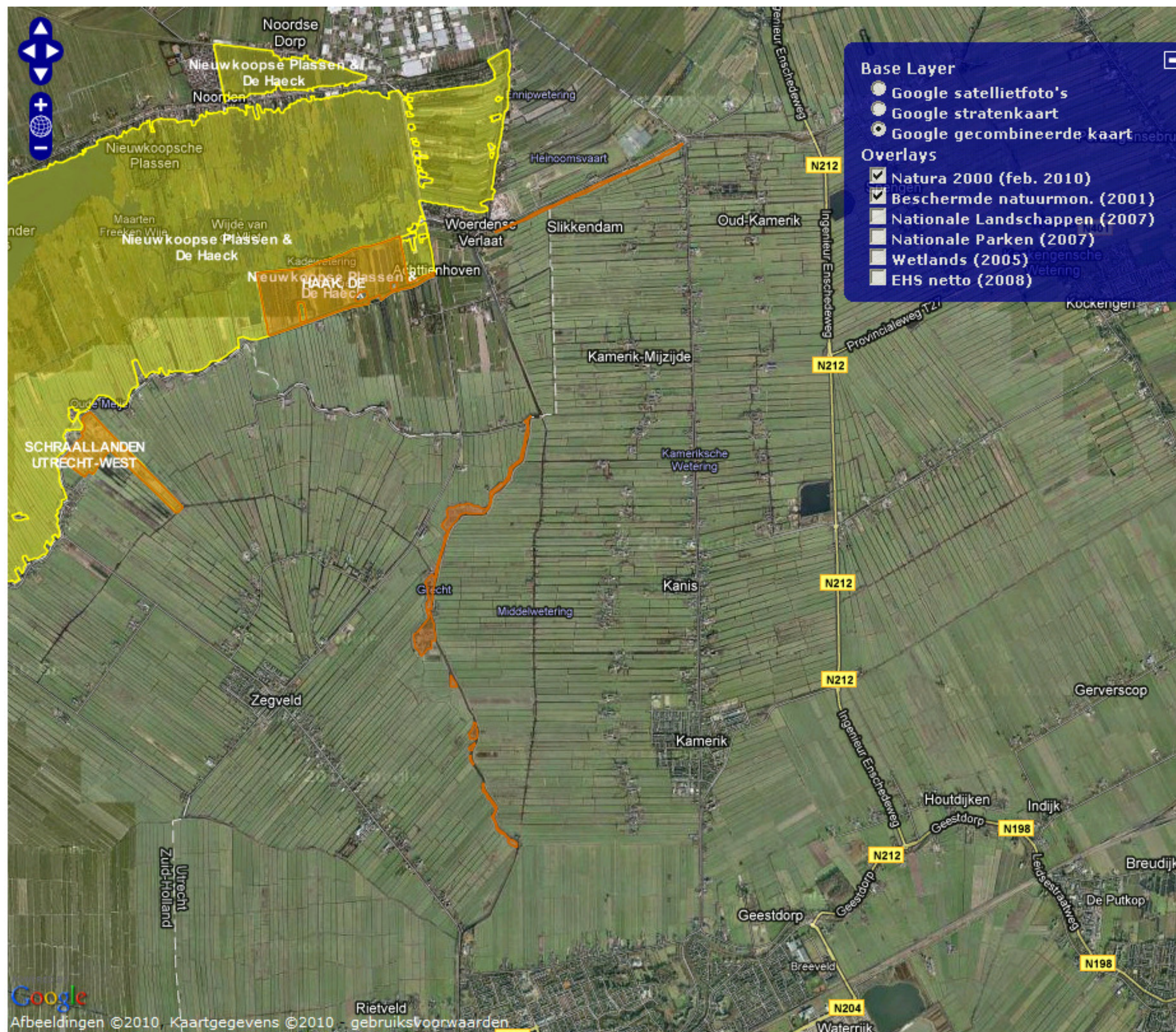
Bijlage 4

Overzicht ligging plangebied t.o.v. beschermde of bijzondere gebieden

Bijlage 4-01

Bijlage 4-02

Bron: www.minInv.nl

Bijlage 5

Gegevens Natuurloket

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 30 augustus 2010

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Lees ook de afwijzing van [aansprakelijkheid](#) op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:118 / Y:458

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3	2			9	goed	-	1991-2007
Mossen					1	matig	51-100%	1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels			1		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels			18			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	3					redelijk	11-25%	1992-2007
Vissen		1		1		slecht	0%	1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:118 / Y:459

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3	5			15	goed	-	1991-2007
Mossen					6	goed	26-50%	1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						slecht		1992-2007
Zoogdieren	5	1		1	1	matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			2			slecht	0%	1996-2007

Watervogels		45			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen					niet		1992-2007
Amfibieën	2				redelijk		1992-2007
Vissen		3	3	3	goed	0%	1992-2007
Dagvlinders					niet		1998-2008
Nachtvinders					niet		1980-2008
Libellen		1	1	1	goed	51-100%	1993-2007
Sprinkhanen					niet		1993-2007
Overige ongewervelden					slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:118 / Y:460

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3	2			7	goed	-	1991-2007
Mossen					2	matig	26-50%	1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	5	1		1	1	matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			1			goed	0%	1996-2007
Watervogels			21			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	1	goed	51-100%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:118 / Y:461

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					matig	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels			60		11	goed	0%	1996-2007
Watervogels			33			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen		1		1		slecht	0%	1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen					1	goed	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:456

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2				5	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1	5		4		slecht	11-25%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			20			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					redelijk	11-25%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen					0	goed		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:457

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3				5	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	2					slecht	11-25%	1997-2007
Broedvogels			2		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels			45			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	1	matig	51-100%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:458

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3				3	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					2	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	5	1		1	1	matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			2		1	goed	0%	1996-2007
Watervogels			45			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	1	matig	51-100%	1993-2007

Sprinkhanen	niet	1993-2007
Overige ongewervelden	niet	1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:459

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3				3	goed	-	1975-2007
Mossen					1	matig	51-100%	1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			45			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvinders						matig		1980-2008
Libellen		1		1	1	matig	26-50%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:460

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	3	4			8	goed	-	1975-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					1	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren	4	2		2	1	matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			2		1	slecht	0%	1996-2007
Watervogels			45			redelijk	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	1	redelijk	51-100%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:461

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1					matig	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1	1		1		slecht	0%	1997-2007

Broedvogels		niet		1996-2007
Watervogels	37	goed	0%	96/97-06/07
Reptielen		niet		1992-2007
Amfibieën	1	matig		1992-2007
Vissen		niet		1992-2007
Dagvlinders		niet		1998-2008
Nachtvinders		niet		1980-2008
Libellen		redelijk		1993-2007
Sprinkhanen		niet		1993-2007
Overige ongewervelden		slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:119 / Y:462

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2					matig	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					3	slecht	0%	1992-2007
Zoogdieren						niet		1997-2007
Broedvogels		1		1		slecht	0%	1996-2007
Watervogels		37				goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	3					redelijk		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen					1	redelijk	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Landelijke vegetatiedatabank: [gezamenlijke kilometerhokken](#)

Het door u opgevraagde gebied ligt in òf nabij
[Vogelrichtlijngebied!](#)

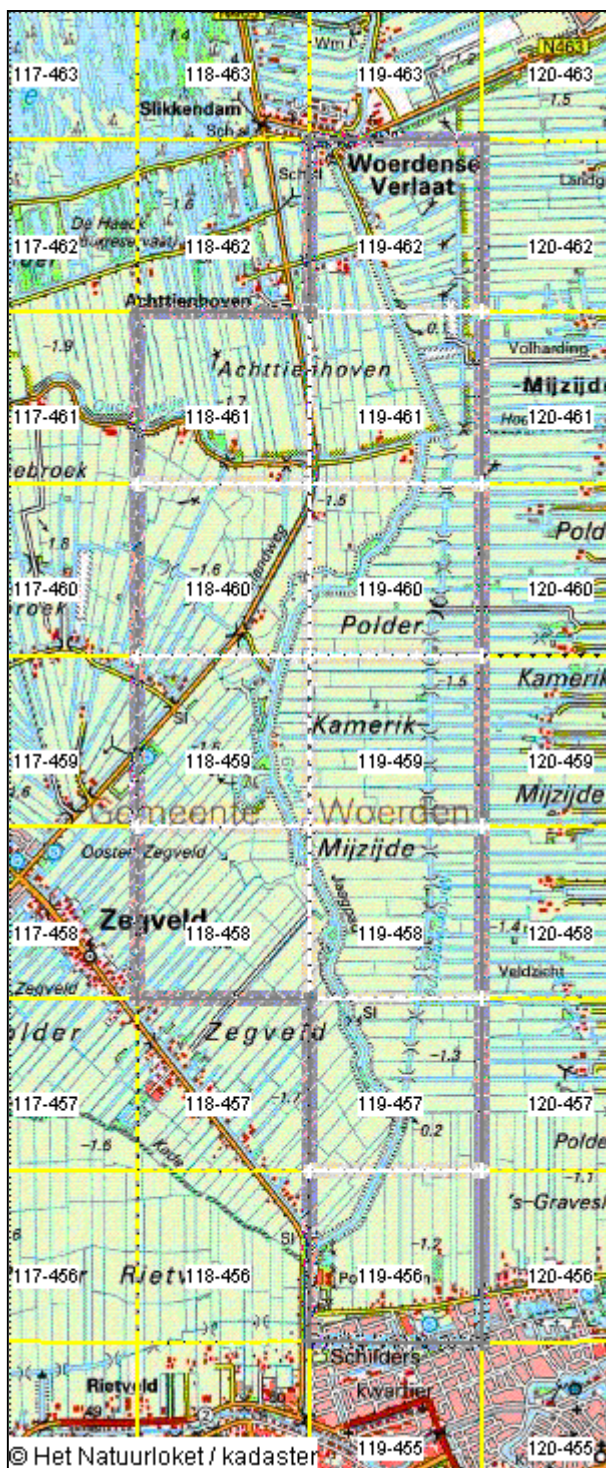
* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet
lijst 1 (vrijstelling)
FF23 = Flora- en faunawet
lijst 2 + 3 (streng
beschermd)
Hrl = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 2 en 4)
RL = Rode Lijst
(#) = tevens
[meetnetgegevens](#)
verzameld.

Volledigheid onderzoek:
Hiermee wordt aangegeven
of op basis van de gebrachte
bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten
van de soorten van de
betreffende soortgroep. Een
[toelichting](#) op deze
categorieën kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage
wordt aangegeven welk
aandeel van alle van dit
kilometerhok beschikbare
gegevens van Rode-
Lijstsoorten en wettelijk
beschermden soorten op
gedetailleerder niveau
beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is

aangegeven uit welke
periode de gegevens zijn
opgenomen.

 niet van toepassing

Wat te doen als u meer informatie wilt na het zien van het globaal rapport?

Als u na het zien van het globaal rapport wilt weten welke soorten er zijn aangetroffen, dan kunt u die informatie aanvragen via [Het Natuurloket](https://www.hetnatuurloket.nl).

Het Natuurloket richt zich bij de gegevensleveringen voornamelijk op professionele gebruikers. Particulieren raden we aan zich rechtstreeks te wenden tot de desbetreffende PGO. Voor adressen zie www.voff.nl.

Procedure aanvraag volledig rapport

U hebt nu een globaal rapport gekregen over aantallen wettelijk beschermde soorten, en bedreigde soorten van de Rode Lijst. U kunt via Het Natuurloket een volledig rapport met meer gedetailleerde

gegevens krijgen. In dit rapport staat aangegeven om welke dieren of planten het precies gaat en wordt een eerste indicatie gegeven van de te verwachten effecten van de ingreep. Die gegevens heeft u nodig voor de ontheffingsaanvraag.

On-line prijs berekenen van een volledig rapport

Als u wilt weten hoeveel het kost om een volledig rapport op te laten stellen, dan kunt u zelf de [prijs berekenen](#). Voor deze service moet u zich eerst eenmalig [aanmelden](#). U ontvangt dan direct per e-mail uw gebruikersnaam en wachtwoord, die u nodig heeft om in te loggen.

Na inloggen kunt u een offerte opstellen. De door u opgestelde offertes wordt in uw persoonlijk archief bewaard. Wanneer u aansluitend op het raadplegen van een globale rapportage een offerte opvraagt, dan worden de correcte kilometerhokgegevens automatisch ingevuld!

Opdracht geven voor een volledig rapport

Als u opdracht wilt geven voor een volledig rapport, dan kunt u dat alleen on-line doen. Klik op de link [opdracht geven](#). Geef vervolgens aan welke gegevens u wilt ontvangen en klik op 'opdracht geven'. In de laatste stap bevestigt u de elektronische opdracht door een schriftelijke opdrachtverlening naar Het Natuurloket te sturen. Na maximaal 20 werkdagen ontvangt u de gegevens. De door u verleende opdrachten worden in uw persoonlijk archief bewaard.

Op de levering van een volledig rapport zijn onze [Algemene Voorwaarden](#) van toepassing. Deze zijn bij de Kamer van Koophandel in Arnhem gedeponeerd. Opdrachtverlening (via onze website) kan alleen als u zich akkoord verklaart met deze voorwaarden.

Ook kunt u binnen 2,5 week gegevens ontvangen. Voor deze extra service geldt wel een prijsopslag van 40%. Voor meer informatie kunt u bellen met Het Natuurloket: 0317 - 467 345 of e-mail naar [Het Natuurloket](#).

Toelichting op volledigheid en actualiteit van het onderzoek

De gegevens die Het Natuurloket levert zijn afkomstig van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de [Stichting VeldOnderzoek Flora & Fauna \(VOFF\)](#). Kijk voor meer informatie op de website van de VOFF of stuur een mailtje naar voff@voff.nl.

De databank van Het Natuurloket niet compleet is; naar schatting bevat de databank 90% van alle beschikbare waarnemingen. Vooral op lokaal/regionaal niveau, bijvoorbeeld in Limburg, kunnen gegevens ontbreken. Er wordt voortdurend gewerkt om de databank van Het Natuurloket verder uit te breiden.

Vaatplanten ([FLORON](#))

Per regio is het gemiddelde aantal aangetroffen plantensoorten per kilometerhok gegeven. Dit aantal is afhankelijk van o.a. bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Voor de mate van volledigheid zijn vier klassen onderscheiden:

- Niet onderzocht: er zijn geen waarnemingen gedaan.
- Slecht onderzocht: het aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26, of als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict min twee maal de standaarddeviatie.
- Goed geïnventariseerd: het aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie.
- Matig onderzocht: alle andere gevallen.

Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

Mossen ([BLWG](#))

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde soorten mossen komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen. Mossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-30 soorten
Goed onderzocht: meer dan 30 soorten

Korstmossen (BLWG)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden. De meeste bedreigde soorten zijn slechte verspreiders en langzame groeiers en sterk gebonden aan het type substraat waarop ze groeien. Compensatie van verloren gegaan substraat of het ontzien van groeiplaatsen is in veel gevallen wenselijk.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-20 soorten

Goed onderzocht: meer dan 20 soorten

Paddestoelen (NMV)

Paddestoelen komen in elk biotoop voor, maar de soortenrijkdom kan sterk verschillen. In sommige biotopen kunnen ze tot de soortenrijkste groepen organismen behoren. In Nederland zijn bijna 5000 soorten bekend. Veel soorten reageren vaak snel op veranderingen in milieuomstandigheden en vormen daarom belangrijke indicatoren (zie: P.J. Keizer, Paddestoelvriendelijk natuurbeheer, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2003).

Verspreidingsonderzoek wordt bemoeilijkt door de specifieke levenswijze van paddestoelen. Het groeiende organisme (een schimmel) is voor het blote oog onzichtbaar en vormt meestal kortlevende waarneembare vruchtlichamen (de paddestoelen), op moeilijk voorspelbare momenten en plaatsen. De meeste soorten worden gevonden in de herfst, maar er zijn bijvoorbeeld ook specifieke voorjaarspaddestoelen. Gegevens worden over het algemeen verzameld door vrijwilligers, deels bij gerichte inventarisaties en deels als losse waarnemingen, zodat de inventarisatiedichtheid erg variabel is. Het ontbreken van meldingen van bepaalde soorten kan dan ook nooit een garantie zijn dat deze soorten niet aanwezig zijn, ook niet in hokken die als "goed onderzocht" worden aangemerkt.

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk km-hok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddestoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok. De hier gehanteerde definitie luidt:

Goed onderzocht: 250 of meer soorten, of 1000 of meer waarnemingen.

Slecht onderzocht: minder dan 50 soorten, of minder dan 100 waarnemingen.

Redelijk onderzocht: alle overige combinaties van aantallen soorten en waarnemingen.

Niet onderzocht: geen enkele waarneming beschikbaar (ontbreken van soorten wordt niet geregistreerd; een hok met enkele losse meldingen zou ook als "niet onderzocht" moeten worden betiteld, maar omdat dit moeilijk is af te bakenen wordt dan toch consequent de term "slecht onderzocht" gebruikt).

Standaard worden gegevens geleverd uit het databestand vanaf 1993 (ca. 65% van de bij de NMV beschikbare gegevens op km-hok niveau). Op locaties die weinig uiterlijke veranderingen hebben ondergaan kunnen ook oudere waarnemingen nog waardevolle bijdragen leveren aan de beoordeling van de (potentiële) waarde van het terrein.

Zoogdieren (VZZ)

Van zoogdieren bestaat geen landsdekkende informatie over het voorkomen van soorten op kilometerhokniveau. De soortenlijst van dit kilometerhok geeft dus niet de werkelijke situatie weer. Voor een betrouwbaar beeld dient ter plaatse een inventarisatie uitgevoerd te worden.

Broedvogels (SOVON)

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het Atlasproject van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%.

Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan.

Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Als een proefvlak meerdere kilometerhokken snijdt zijn de aanwezige soorten in het proefvlak naar elk betrokken kilometerhok gekopieerd. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

Wintervogels (SOVON)

Watervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de watervogeltellingen ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectgewijze aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Onderzoekskwaliteit: Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Punt Transect Tellingen (PTT): het Punt Transect Tellingen project (PTT) is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Onderzoekskwaliteit: Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

Reptielen en Amfibieën (RAVON)

De onderzoeksintensiteit voor reptielen en amfibieën is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal waarnemingen van de betreffende soortgroep (amfibieën of reptielen) per kilometerhok. Daarnaast is in de beoordeling meegewogen of de waarnemingen voldoende goed verspreid zijn over de seizoenen en over de aangetroffen soorten. De methodiek is toegelicht in een artikel in het RAVON tijdschrift (*R. Creemers & J. van Delft, 2001, Dataverzameling en inventarisatie-activiteit in Nederland. RAVON 12, blz. 46-53.*)

Vissen (RAVON)

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. De methodiek dient nog nader verfijnd te worden. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van

verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Slecht of niet onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen. In deze kilometerhokken is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, wetingen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

Dagvlinders ([De Vlinderstichting](#))

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand

Nachtvlinders ([De Vlinderstichting](#) en de [Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland](#))

De macronachtvlinders worden in Nederland op landelijk niveau onderzocht door De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. De databanken die zij beheren worden gevuld door incidentele waarnemingen en gebiedsinventarisaties door actieve leden. De gegevens die thans via Het Natuurloket worden gepresenteerd zijn op dit moment alleen nog gebaseerd op de waarnemingen van De Vlinderstichting. Binnen afzienbare tijd zullen de waarnemingen van de Werkgroep Vlinderfaunistiek worden betrokken bij deze dataset. Dit kan betekenen dat hokken, welke thans nog niet zijn onderzocht, wellicht wel onderzocht zijn door de Werkgroep Vlinderfaunistiek, en tevens dat beschermde soorten een bredere verspreiding kennen dan via de website weergegeven. De classificatie van de toelichting op de volledigheid van het onderzoek is gelijk getrokken met die van de dagvlinders. Een toelichting hierop is bij de teksten over dagvlinders te vinden.

Libellen ([EIS Nederland](#))

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken als libel aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand.

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand.

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand.

Sprinkhanen ([EIS Nederland](#))

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er nog soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig).

Overige ongewervelden ([EIS Nederland](#))

Deze groep is een samenvatting van zes verschillende groepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). De groepen die hierin verwerkt zijn: bijen, kevers, mieren, medicinale bloedzuiger, mollusken en rivierkreeften van de Habitatrichtlijn. Omdat

het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden. Deze indicatie zal wel per groep uitgesplitst gegeven worden in de offerte van EIS.

sluit venster

Globaal rapport verspreiding beschermde en bedreigde soorten

Samenstelling: 30 augustus 2010

Let op: Aan deze gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Lees ook de afwijzing van [aansprakelijkheid](#) op onze website.

In onderstaande tabel staat het aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok.

Databanken worden regelmatig geactualiseerd. Het kan dus zijn dat er meer gegevens beschikbaar zijn dan in dit overzicht vermeld staat. Wanneer u gegevens bij Het Natuurloket koopt, dan krijgt u uiteraard de meest recente informatie.

Als in een kilometerhok geen beschermde soorten zijn aangetroffen, terwijl het hok niet goed is onderzocht, dan is het veelal nodig om aanvullend veldonderzoek uit te voeren. Als een kilometerhok goed is onderzocht, hoeft u voor de desbetreffende soortgroep geen aanvullend onderzoek te doen: de gegevens die u bij Het Natuurloket koopt, volstaan dan.

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:457

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2				1	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	2	1		1		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			31			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	2					matig	26-50%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						slecht		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:458

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2				1	goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	2	3		3		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007

Watervogels		30	goed	0%	96/97-06/07
Reptielen			niet		1992-2007
Amfibieën	1	1	slecht	51-100%	1992-2007
Vissen			niet		1992-2007
Dagvlinders			goed		1998-2008
Nachtvinders			niet		1980-2008
Libellen		1	matig	0%	1993-2007
Sprinkhanen		1	slecht	0%	1993-2007
Overige ongewervelden			niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:459

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1				2	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren (#)		5		5		matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels			1			goed	0%	1996-2007
Watervogels			30			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						redelijk		1998-2008
Nachtvinders						redelijk		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:460

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2				2	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		3		3		slecht	26-50%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			38			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					matig		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						niet		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						slecht		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:461

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1				1	goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		2		2		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			38			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						goed		1998-2008
Nachtvinders						redelijk		1980-2008
Libellen						goed		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:462

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	2					goed	-	1975-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren		3		3		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			38			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen		1		1		slecht	51-100%	1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Rapportage voor kilometerhok X:121 / Y:463

Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten	1				1	goed	-	1991-2007
Mossen						slecht		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1	5		5		slecht	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels			38			goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						matig		1998-2008
Nachtvinders						niet		1980-2008
Libellen						matig		1993-2007

Sprinkhanen	niet	1993-2007
Overige ongewervelden	niet	1993-2007

Landelijke vegetatiedatabank: [gegevens inzien van dit hok](#)

Landelijke vegetatiedatabank: [gezamenlijke kilometerhokken](#)

* Legenda

FF1 = Flora- en faunawet
lijst 1 (vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet
lijst 2 + 3 (streng
beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen
bijlage 2 en 4)

RL = Rode Lijst

(#) = tevens
[meetnetgegevens](#)
verzameld.

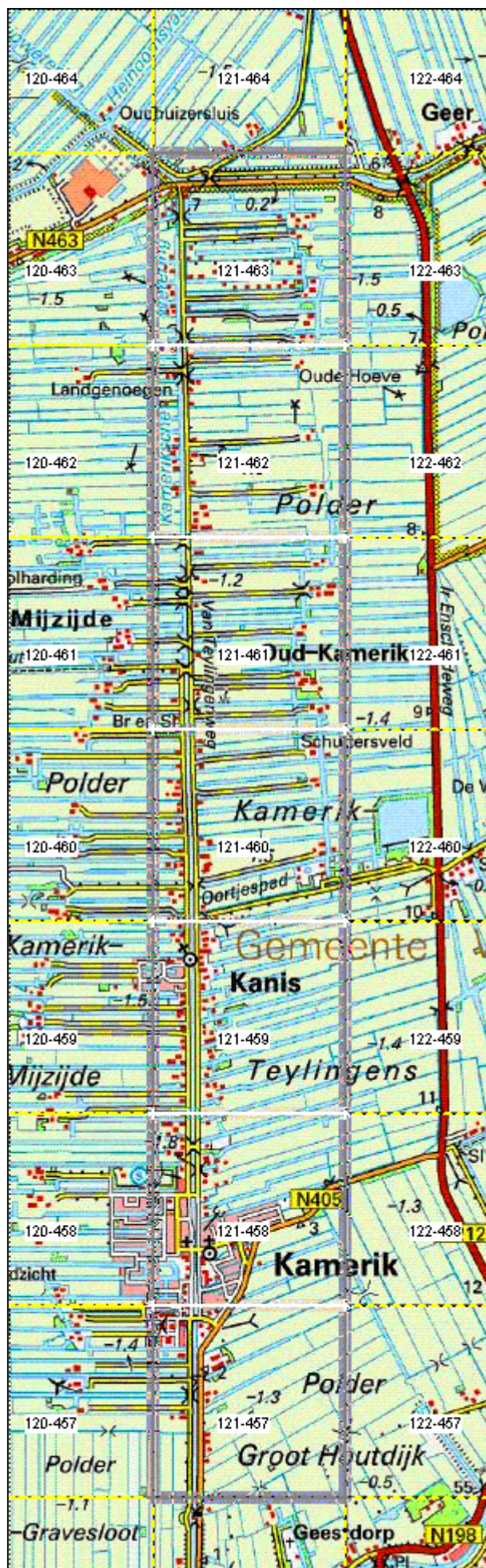
Volledigheid onderzoek:

Hiermee wordt aangegeven
of op basis van de gebrachte
bezoeken een volledig
overzicht is te verwachten
van de soorten van de
betreffende soortgroep. Een
[toelichting](#) op deze
categorieën kunt u vinden
onderaan deze rapportage.

Detail: Met dit percentage
wordt aangegeven welk
aandeel van alle van dit
kilometerhok beschikbare
gegevens van Rode-
Lijstsoorten en wettelijk
beschermde soorten op
gedetailleerder niveau
beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is
aangegeven uit welke
periode de gegevens zijn
opgenomen.

 niet van toepassing

Wat te doen als u meer informatie wilt na het zien van het globaal rapport?

Als u na het zien van het globaal rapport wilt weten welke soorten er zijn aangetroffen, dan kunt u die informatie aanvragen via [Het Natuurloket](#).

Het Natuurloket richt zich bij de gegevensleveringen voornamelijk op professionele gebruikers. Particulieren raden we aan zich rechtstreeks te wenden tot de desbetreffende PGO. Voor adressen zie www.voff.nl.

Procedure aanvraag volledig rapport

U hebt nu een globaal rapport gekregen over aantallen wettelijk beschermde soorten, en bedreigde soorten van de Rode Lijst. U kunt via Het Natuurloket een volledig rapport met meer gedetailleerde gegevens krijgen. In dit rapport staat aangegeven om welke dieren of planten het precies gaat en wordt een eerste indicatie gegeven van de te verwachten effecten van de ingreep. Die gegevens heeft u nodig voor de ontheffingsaanvraag.

On-line prijs berekenen van een volledig rapport

Als u wilt weten hoeveel het kost om een volledig rapport op te laten stellen, dan kunt u zelf de [prijs berekenen](#). Voor deze service moet u zich eerst eenmalig [aanmelden](#). U ontvangt dan direct per e-mail uw gebruikersnaam en wachtwoord, die u nodig heeft om in te loggen.

Na inloggen kunt u een offerte opstellen. De door u opgestelde offertes wordt in uw persoonlijk archief bewaard. Wanneer u aansluitend op het raadplegen van een globale rapportage een offerte opvraagt, dan worden de correcte kilometerhokgegevens automatisch ingevuld!

Opdracht geven voor een volledig rapport

Als u opdracht wilt geven voor een volledig rapport, dan kunt u dat alleen on-line doen. Klinkt u op de link [opdracht geven](#). Geef vervolgens aan welke gegevens u wilt ontvangen en klik op 'opdracht geven'. In de laatste stap bevestigt u de elektronische opdracht door een schriftelijke opdrachtverlening naar Het Natuurloket te sturen. Na maximaal 20 werkdagen ontvangt u de gegevens. De door u verleende opdrachten worden in uw persoonlijk archief bewaard.

Op de levering van een volledig rapport zijn onze [Algemene Voorwaarden](#) van toepassing. Deze zijn bij de Kamer van Koophandel in Arnhem gedeponeerd. Opdrachtverlening (via onze website) kan alleen als u zich akkoord verklaart met deze voorwaarden.

Ook kunt u binnen 2,5 week gegevens ontvangen. Voor deze extra service geldt wel een prijsopslag van 40%. Voor meer informatie kunt u bellen met Het Natuurloket: 0317 - 467 345 of e-mail naar [Het Natuurloket](#).

Toelichting op volledigheid en actualiteit van het onderzoek

De gegevens die Het Natuurloket levert zijn afkomstig van de Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's), die zijn verenigd in de [Stichting VeldOnderzoek Flora & Fauna \(VOFF\)](#). Kijk voor meer informatie op de website van de VOFF of stuur een mailtje naar voff@voff.nl.

De databank van Het Natuurloket niet compleet is; naar schatting bevat de databank 90% van alle beschikbare waarnemingen. Vooral op lokaal/regionaal niveau, bijvoorbeeld in Limburg, kunnen gegevens ontbreken. Er wordt voortdurend gewerkt om de databank van Het Natuurloket verder uit te breiden.

Vaatplanten ([FLORON](#))

Per regio is het gemiddelde aantal aangetroffen plantensoorten per kilometerhok gegeven. Dit aantal is afhankelijk van o.a. bodemtype, waterhuishouding, schaal van het landschap en bodemgebruik. Daarom is de indeling van Nederland in 38 ecodistricten gebruikt als regio-indeling. Voor de mate van volledigheid zijn vier klassen onderscheiden:

- Niet onderzocht: er zijn geen waarnemingen gedaan.
- Slecht onderzocht: het aantal soorten per kilometerhok is kleiner dan 26, of als het aantal soorten kleiner is dan het gemiddelde van het ecodistrict min twee maal de standaarddeviatie.
- Goed geïnventariseerd: het aantal soorten is groter dan het gemiddelde van het ecodistrict minus de standaarddeviatie.
- Matig onderzocht: alle andere gevallen.

Het gemiddeld aantal aangetroffen soorten per kilometerhok loopt van 127 (grote, recente polders) tot 306 (kalkrijke duinen).

Mossen (BLWG)

Gegevens van mossen zijn veelal afkomstig van natuurgebieden en stedelijk gebied. De meeste bedreigde soorten mossen komen vooral voor op vochtige plaatsen en in bossen. Mossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-30 soorten

Goed onderzocht: meer dan 30 soorten

Korstmossen (BLWG)

Gegevens van korstmossen zijn voornamelijk afkomstig van bos, heide en stuifzand, laanbomen en muren van oude gebouwen. Korstmossen kunnen in alle seizoenen worden gevonden. De meeste bedreigde soorten zijn slechte verspreiders en langzame groeiers en sterk gebonden aan het type substraat waarop ze groeien. Compensatie van verloren gegaan substraat of het ontzien van groeiplaatsen is in veel gevallen wenselijk.

Matig onderzocht: 1-10 soorten

Redelijk onderzocht: 11-20 soorten

Goed onderzocht: meer dan 20 soorten

Paddestoelen (NMV)

Paddestoelen komen in elk biotoop voor, maar de soortenrijkdom kan sterk verschillen. In sommige biotopen kunnen ze tot de soortenrijkste groepen organismen behoren. In Nederland zijn bijna 5000 soorten bekend. Veel soorten reageren vaak snel op veranderingen in milieuomstandigheden en vormen daarom belangrijke indicatoren (zie: P.J. Keizer, Paddestoelvriendelijk natuurbeheer, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2003).

Verspreidingsonderzoek wordt bemoeilijkt door de specifieke levenswijze van paddestoelen. Het groeiende organisme (een schimmel) is voor het blote oog onzichtbaar en vormt meestal kortlevende waarneembare vruchtlichamen (de paddestoelen), op moeilijk voorspelbare momenten en plaatsen. De meeste soorten worden gevonden in de herfst, maar er zijn bijvoorbeeld ook specifieke voorjaarspaddestoelen. Gegevens worden over het algemeen verzameld door vrijwilligers, deels bij gerichte inventarisaties en deels als losse waarnemingen, zodat de inventarisatiedichtheid erg variabel is. Het ontbreken van meldingen van bepaalde soorten kan dan ook nooit een garantie zijn dat deze soorten niet aanwezig zijn, ook niet in hokken die als "goed onderzocht" worden aangemerkt.

Om de volledigheid van een inventarisatie te definiëren zouden voor elk km-hok naast de aantallen waarnemingen en soorten ook specifieke biotoopkenmerken moeten worden meegewogen. Voor paddestoelen is een dergelijke weging nog niet op landelijke schaal mogelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van het globale (niet statistisch onderbouwde) ervaringsfeit dat een "serieus" onderzoek in een hok in een goede tijd minstens een bepaald aantal verschillende soorten moet opleveren, met een eveneens globale correctie voor het feit dat dit aantal in een "goed" hok met minder waarnemingen wordt bereikt dan in een "slecht" hok. De hier gehanteerde definitie luidt:

Goed onderzocht: 250 of meer soorten, of 1000 of meer waarnemingen.

Slecht onderzocht: minder dan 50 soorten, of minder dan 100 waarnemingen.

Redelijk onderzocht: alle overige combinaties van aantallen soorten en waarnemingen.

Niet onderzocht: geen enkele waarneming beschikbaar (ontbreken van soorten wordt niet geregistreerd; een hok met enkele losse meldingen zou ook als "niet onderzocht" moeten worden betiteld, maar omdat dit moeilijk is af te bakenen wordt dan toch consequent de term "slecht onderzocht" gebruikt).

Standaard worden gegevens geleverd uit het databestand vanaf 1993 (ca. 65% van de bij de NMV beschikbare gegevens op km-hok niveau). Op locaties die weinig uiterlijke veranderingen hebben ondergaan kunnen ook oudere waarnemingen nog waardevolle bijdragen leveren aan de beoordeling

van de (potentiële) waarde van het terrein.

Zoogdieren (VZZ)

Van zoogdieren bestaat geen landsdekkende informatie over het voorkomen van soorten op kilometerhokniveau. De soortenlijst van dit kilometerhok geeft dus niet de werkelijke situatie weer. Voor een betrouwbaar beeld dient ter plaatse een inventarisatie uitgevoerd te worden.

Broedvogels (SOVON)

In de jaren 1998-2000 is er in het kader van het Atlasproject van de Nederlandse Broedvogels in geheel Nederland gewerkt aan het vergaren van broedvogeldata op het niveau van kilometerhokken. In besloten tot halfopen landschappen wordt 70-80% van de werkelijk in een kilometerhok aanwezige soorten vastgesteld. In open landschappen wordt uitgegaan van minimaal 80-100%. Een kilometerhok waar atlaswerk heeft plaatsgevonden wordt als redelijk onderzocht gekwalificeerd.

Het Landelijk Soortenonderzoek Broedvogels (LSB) is in zijn huidige opzet in 1996 van start gegaan. Het richt zich op het jaarlijks verzamelen van de aantallen broedgevallen van in kolonies broedende soorten en de aantallen broedgevallen van zeldzame soorten. Van een selectie van zeldzame broedvogelsoorten wordt hierbij ook de verspreiding jaarlijks in kaart gebracht. Van de kolonievogelsoorten mag uitgegaan worden van een vrijwel landdekkende inventarisatie. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1993 drie of meer keren een kolonie- en/of zeldzame soort is gemeld.

Het Broedvogel Monitoring Project (BMP) is in 1984 van start gegaan en heeft tot doel de aantalveranderingen van min of meer algemene vogelsoorten te volgen. In vaste proefvlakken van 15 tot 500 hectare groot verspreid over Nederland wordt jaarlijks een vaste selectie aan soorten onderzocht. De selectie van soorten kan bestaan uit alle soorten of uit een set van bijzondere soorten, bijvoorbeeld alleen weidevogels (BMP-W). Als een proefvlak meerdere kilometerhokken snijdt zijn de aanwezige soorten in het proefvlak naar elk betrokken kilometerhok gekopieerd. Een kilometerhok is goed onderzocht als er na 1995 twee keer een proefvlak is onderzocht. Als er een BMP-W proefvlak is onderzocht is het kilometerhok redelijk onderzocht.

Wintervogels (SOVON)

Watervogels

Vanaf seizoen 1992/93 is de coördinatie van de watervogeltellingen ondergebracht bij SOVON. Het gaat daarbij om de maandelijkse ganzen- en zwanentellingen, maandelijkse tellingen van de Zoete Rijkswateren, de midwintertelling in januari en tellingen in de Waddenzee. Bij een evaluatie van deze verscheidenheid aan watervogelprojecten, bleek de genoemde opzet niet geheel te voldoen. Door de projectgewijze aanpak bleef de informatie over het voorkomen van watervogels versnipperd. Met ingang van het winterhalfjaar 2000/01 is het netwerk aan telgebieden uitgebreid, wordt het merendeel van de belangrijke watervogelgebieden in het winterhalfjaar maandelijks geteld en worden alle projectresultaten in een gezamenlijk rapport opgenomen.

Onderzoekskwaliteit: Een kilometerhok is goed onderzocht als er >25 maanden geteld is in de laatste 5 jaar. Als er >10 en <25 maanden is geteld in de laatste 5 jaar is het hok redelijk onderzocht. >5 en <10 maanden geteld is matig onderzocht.

Punt Transect Tellingen (PTT): het Punt Transect Tellingen project (PTT) is het oudste monitoringproject van SOVON en werd in 1978 in het leven geroepen omdat van veel, vooral algemeen voorkomende, wintervogels vrijwel niets bekend was over de aantalsontwikkelingen binnen Nederland. De doelstellingen van het door SOVON en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) opgezette project waren (a) het volgen van de aantalsontwikkelingen van zoveel mogelijk soorten winter- en trekvogels door de jaren heen, zo mogelijk in relatie tot de achterliggende oorzaken en (b) het volgen van de veranderingen in de verspreiding van winter- en trekvogels. De uitvoering van het project is op alle punten gestandaardiseerd en houdt in dat waarnemers puntsgewijs op een vaste route gedurende een vaste tijd alle vogels tellen.

Onderzoekskwaliteit: Als er minimaal 2 punten meerjarig zijn onderzocht is het kilometerhok matig onderzocht. In alle andere gevallen is het kilometerhok slecht onderzocht.

Reptielen en Amfibieën (RAVON)

De onderzoeksintensiteit voor reptielen en amfibieën is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal waarnemingen van de betreffende soortgroep (amfibieën of reptielen) per kilometerhok. Daarnaast is

in de beoordeling meegewogen of de waarnemingen voldoende goed verspreid zijn over de seizoenen en over de aangetroffen soorten. De methodiek is toegelicht in een artikel in het RAVON tijdschrift (*R. Creemers & J. van Delft, 2001, Dataverzameling en inventarisatie-activiteit in Nederland. RAVON 12, blz. 46-53.*)

Vissen ([RAVON](#))

De inventarisatieactiviteit voor vissen is hoofdzakelijk gebaseerd op het aantal aangetroffen soorten en het aantal bezoeken per kilometerhok. De methodiek dient nog nader verfijnd te worden. In de goed onderzochte hokken wordt een goed beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna in de genoemde onderzoeksjaren. Aanvullingen op deze soortenlijst kunnen voornamelijk nog verwacht worden bij toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Van de redelijk onderzochte hokken wordt geen volledig beeld verwacht van de kwalitatieve samenstelling van de visfauna. Aanvullingen kunnen verwacht worden door meer veldwerk, toepassing van andere vismethodieken en/of veranderende milieu-omstandigheden of uitbreiding van verspreidingsgebieden van individuele soorten.

Slecht of niet onderzocht zijn alle kilometerhokken die niet in een van beide bovengenoemde categorieën vallen. In deze kilometerhokken is aanvullend onderzoek noodzakelijk.

De waarnemingen in het databestand van RAVON hebben hoofdzakelijk betrekking op vangsten met een steeknet. Elk vangstmiddel is echter selectief: het steeknet levert vooral veel jonge vis op en kleinere vissoorten. Juist veel van deze kleinere soorten vallen onder de Flora- en faunawet of de Habitatrichtlijn. Het schepnet is met name geschikt voor kwalitatieve bemonstering van kleinere watertypen als beken, sloten, weteringen en poelen. Voor meer kwantitatieve bemonsteringen worden doorgaans andere methodieken toegepast.

Dagvlinders ([De Vlinderstichting](#))

Dagvlinders vliegen niet gedurende het gehele jaar. Sommige soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan vier tot zes weken als vlinder aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van vlinders en slechts incidenteel op die van eitjes, rupsen of poppen. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar vlinders is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand

Nachtvlinders ([De Vlinderstichting](#) en de [Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland](#))

De macronachtvlinders worden in Nederland op landelijk niveau onderzocht door De Vlinderstichting en de Werkgroep Vlinderfaunistiek van EIS-Nederland. De databanken die zij beheren worden gevuld door incidentele waarnemingen en gebiedsinventarisaties door actieve leden. De gegevens die thans via Het Natuurloket worden gepresenteerd zijn op dit moment alleen nog gebaseerd op de waarnemingen van De Vlinderstichting. Binnen afzienbare tijd zullen de waarnemingen van de Werkgroep Vlinderfaunistiek worden betrokken bij deze dataset. Dit kan betekenen dat hokken, welke thans nog niet zijn onderzocht, wellicht wel onderzocht zijn door de Werkgroep Vlinderfaunistiek, en tevens dat beschermde soorten een bredere verspreiding kennen dan via de website weergegeven. De classificatie van de toelichting op de volledigheid van het onderzoek is gelijk getrokken met die van de dagvlinders. Een toelichting hierop is bij de teksten over dagvlinders te vinden.

Libellen ([EIS Nederland](#))

Libellen vliegen niet gedurende het gehele jaar. De meeste soorten vliegen in een generatie, die vaak niet meer dan zes tot acht weken als libel aanwezig is. De waarnemingen zijn gebaseerd op de waarnemingen van libellen en slechts incidenteel op die van larven of larvenhuidjes. De momenten in een jaar dat in een kilometerhok naar libellen is gekeken bepaalt dus de kans dat de aanwezige soorten allemaal gezien zijn. Voor de bepaling van de volledigheid van het onderzoek is dan ook gekeken naar de hoeveelheid waarnemingen in een kilometerhok en het aantal maanden dat er waarnemingen zijn gedaan.

Matig onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit maximaal een maand.

Redelijk onderzocht: minder dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden, minder dan 26 waarnemingen uit 1 maand.

Goed onderzocht: waarnemingen uit meer dan 3 maanden, meer dan 10 waarnemingen uit 2 of 3 maanden of meer dan 25 waarnemingen uit minimaal 1 maand.

Sprinkhanen ([EIS Nederland](#))

Bijna alle soorten sprinkhanen zijn in de nazomer aan te treffen. Het is daardoor mogelijk om tijdens twee bezoeken de sprinkhaanfauna van een gebied goed in kaart te brengen (onderzoeksintensiteit = goed). Als er slechts 1 bezoek aan een gebied is afgelegd kunnen er nog soorten zijn gemist (onderzoeksintensiteit = matig).

Overige ongewervelden ([EIS Nederland](#))

Deze groep is een samenvatting van zes verschillende groepen met beleidsrelevante soorten (de Habitatrichtlijn, de Flora- en faunawet en de Rode Lijst). De groepen die hierin verwerkt zijn: bijen, kevers, mieren, medicinale bloedzuiger, mollusken en rivierkreeften van de Habitatrichtlijn. Omdat het groepen betreft met een ver uiteenlopende biologie en ecologie zijn de methoden en perioden van waarnemen en gegevens verzamelen niet eenduidig. Bovendien betreft het hier gepresenteerde bestand een opsomming van deze verschillende groepen. Daardoor kan een indicatie voor de bepaling van de volledigheid niet gegeven worden. Deze indicatie zal wel per groep uitgesplitst gegeven worden in de offerte van EIS.

sluit venster

Bijlage 6

Aanwijzingsbesluit Kamerikse Nessen

MINISTERIE VAN LANDBOUW,
NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Dir.-Gen. Landelijke Gebieden
en Kwaliteitszorg

Directie Natuur, Bos, Landschap
en Fauna

NBLF-92-8721

18 september 1992

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER EN VISSERIJ

Overwegende, dat het gebied, bekend onder de naam "de Kamerikse Nessen", voorzover gevormd door de hierna kadastraal omschreven percelen en gelegen in de gemeente Woerden, van algemeen belang is uit een oogpunt van natuurschoon en vanwege zijn natuurwetenschappelijke betekenis en mitsdien een natuurmonument is in de zin van artikel 1, onderdeel b, van de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572);

dat het natuurmonument wordt gevormd door oeverlanden, die deel uitmaken van het landschap van de laaglandstroom de Grecht;

dat het natuurmonument bestaat uit extensief beheerde gras- en hooilanden en moerassige terreinen, waaronder rietvelden met plaatselijk houtgewas en delen moerasbos;

dat in het natuurmonument als gevolg van extensief gebruik en heersende abiotische milieufactoren een aantal minder algemene plantengemeenschappen aanwezig is;

dat in het natuurmonument een groot aantal plantesoorten op een relatief kleine oppervlakte voorkomt, waaronder een aantal zeldzame en minder algemene soorten en vier soorten die zijn aangewezen als beschermde plantesoort in de zin van artikel 22, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet;

dat het gebied een onderdeel is van het biotoop van een aantal minder algemene en zeldzame zoogdiersoorten en vogelsoorten en dat het gebied kan fungeren als verbindingselement voor vele diersoorten;

dat de rivier de Grecht, mede door de geïsoleerde ligging in het landschap, een van de belangrijkste laaglandstromen in het veenweidelandschap van Utrecht en Noord- en Zuid-Holland is;

dat door de ongereptheid en rust als gevolg van deze omstandigheid het gebied van belang is uit een oogpunt van natuurschoon;

Overwegende ten aanzien van de wezenlijke kenmerken van het onderhavige natuurmonument, dat hieronder niet alleen moeten worden begrepen de hierboven genoemde natuurwetenschappelijke waarden, maar ook de geomorfologische, bodemkundige en hydrologische gesteldheid, de voor de fauna noodzakelijke rust, de cultuurhistorische hoedanigheid en de landschappelijke waarden;

Overwegende ten slotte, dat de bescherming van dit natuurmonument niet reeds op andere wijze door of krachtens de wet is verzekerd;

Gezien de beschikking van 19 september 1991, kenmerk NBLF-91-618, houdende het besluit dat de aanwijzing als beschermd in overweging is ten aanzien van "de Kamerikse Nessen";

Gezien de omtrent de in overweging zijnde aanwijzing door Gedeputeerde Staten van Utrecht ingezonden beschouwingen en schrifturen, alsmede de te zelfder zake door de Natuurbeschermingsraad en de Rijksplanologische Commissie uitgebrachte adviezen;

Handelende in overeenstemming met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;

Gelet op artikel 7, in samenhang met artikel 9, zevende lid, van de Natuurbeschermingswet;

BESLUIT :

Artikel 1

Aangewezen wordt als beschermd natuurmonument het gebied "de Kamerikse Nessen", voorzover gevormd door de percelen, kadastraal bekend gemeente Kamerik, sectie M, nrs. 178 t/m 182, 229 t/m 235, 238 t/m 243, 248 ged., 256 ged., 257 ged., 258 en 261;

gemeente Zegveld, sectie F, nrs. 190 ged. en 245 ged.;

gemeente Zegveld, sectie G, nrs. 207 ged., 212 ged. en 253 ged.;

gemeente Zegveld, sectie H, nrs. 1, 26, 29, 35, 38, 46, 47, 48, 51, 52, 54, 107 en 122, alle gedeeltelijk,

een en ander zoals is aangegeven op de bij deze beschikking behorende kaart BN 181.

Artikel 2

De bij deze beschikking behorende toelichting maakt deel uit van deze beschikking.

DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, NATUURBEHEER
EN VISSERIJ,
voor deze,
DE SECRETARIS-GENERAAL,
plv.

TOELICHTING BIJ BESCHIKKING NBLF-92-8721

1. INLEIDING

Het beschermd natuurmonument "de Kamerikse Nessen" wordt gevormd door ongeveer 15 oeverlanden gelegen langs de veenstroom de Grecht. Het beschermd natuurmonument ligt in de gemeente Woerden ten noorden van de plaats Woerden en ten oosten van Zegveld en heeft een oppervlakte van 16,5 ha. 11,7 ha van het beschermd natuurmonument is eigendom van de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland en 1,1 ha van het waterschap; de overige 3,7 ha zijn in particulier bezit.

De oeverlanden zijn een relict van het oorspronkelijke veengebied "het Oude Miland" en al eeuwenlang als hooiland in gebruik. Doordat het omliggende land is ingeklonken ligt het gebied nu ruim 1,2 m hoger. Het gehele beschermd natuurmonument heeft mede hierdoor een belangrijke landschappelijke en cultuurhistorische waarde.

De botanische waarde van de schraallanden, moerasstroken, rietlanden en moerasbossen is erg hoog, omdat op een kleine oppervlakte een grote verscheidenheid aan soorten wordt gevonden (waaronder ook enkele zeldzame).

Onder andere door de rust in het beschermd natuurmonument is het gebied van belang voor onder meer broed- en trekvogels. Ook kan het gebied een belangrijke rol spelen als migratieroute of als nestel- of fourageergebied voor zoogdieren, amfibieën en insecten (met name dagvlinders en libellen).

2. NATUURWETENSCHAPPELIJKE BETEKENIS

2.1. Algemeen

In het veenweidelandschap in Utrecht, Zuid- en Noord-Holland komen diverse laaglandstromen voor die in verschillende opzichten een bijzondere betekenis hebben. De Grecht is één van de belangrijkste omdat het vrijwel de laatste vrijliggende veenstroom is in open gebied.

2.2. Geologie, geomorfologie, waterhuishouding

De hooiboezemlanden in het gebied doen nog herinneren aan de moeraswildernis van ongeveer vijf eeuwen geleden. Toen in de 15e eeuw ten behoeve van ontginning en ontwatering de Grecht werd gegraven kwamen gedeelten van het veenmoeras binnen de boezemkaden te liggen. In de loop der eeuwen zijn deze niet ingeklonken en bleven vrij van beweiding en bemesting. Omdat de omliggende veengebieden door oxidatie en uitdroging (vanwege ontwatering) zijn ingeklonken zijn deze binnen de boezemkaden gelegen 'nessen' hoger gelegen. Dit patroon geeft aan het overigens vlakke veenweidegebied een afwisselend landschapsbeeld en heeft een hoge aardwetenschappelijke waarde.

Door de geïsoleerde ligging en de hoge waterstanden is - sinds het ontstaan van de Grecht - het grondgebruik van de oeverlanden altijd

extensief gebleven; de oeverlanden werden doorgaans één of meermalen per jaar als hooiland gemaaid. De bodem van de Nessen bestaat uit een ongeveer 8 meter dik pakket bosveen, waarin op verschillende diepten lagen met houtresten voorkomen. In sommige dieper gelegen delen van het veen worden dunne en soms dikke lagen klei gevonden. De bovenste laag van de oeverlanden bestaat uit venige klei of kleilig veen. Op de wat hogere delen is de bovenlaag - door periodiek uitdrogen - plaatselijk veraard.

De Grecht staat in het zuiden in open verbinding met de Oude Rijn en in het noorden met een schutsluis in verbinding met de Kromme Mijdrecht. Uit de omliggende polders wordt water uitgeslagen op de Grecht. Het streefpeil van het boezemwater is NAP -47 cm. Het aktuele peil is gemiddeld NAP -43 cm met soms schommelingen van 15 of meer cm boven (regenperiode) of onder (droogteperiode) dit gemiddelde. Het verhang van de Grecht is maximaal 30 cm. Enkele malen per jaar is het water van de Grecht zo hoog dat delen van de oeverlanden onder water komen te staan. Het maaiveld van de grotere nessen heeft een holle vorm door oxidatie en klink van de middelste delen van de percelen en, langs de Grecht, versterkt door het opbrengen van bagger. Samen met een groot verhang in de grondwaterstand en omdat de sloten min of meer verland zijn kan in de zomer uitdroging van de centrale delen plaatsvinden (door weinig regen, hoge verdamping en wegzijging van water naar het grondwater en naar de omliggende polders), terwijl aan de randen het grondwater tot aan het maaiveld staat.

Het water van de Grecht is zeer voedselrijk, hard en zwak brak.

2.2 Flora en vegetatie

Door de hiervoor genoemde abiotische verschillen treden veel milieugradiënten op. Samen met een al eeuwenlang bestaand constant beheersregime van niet bemesten en maaien levert dit een bijzondere soortenrijkdom op. Op een oppervlakte van 12 ha zijn 175 hogere planten aangetroffen.

In de water- en moerasvegetaties zijn onder andere Gele plomp, Glanzend fonteinkruid, Cyperzegge, Pluimzegge en Waterscheerling gevonden. Naast de meer ruige riet- en ruigtevegetaties komt ook een meer op het schraal hooiland gelijkende rietvegetatie voor met onder andere Rietorchis, Blauwe knoop, Dotter, Spaanse ruiter, Waterdrieblad, Moeraskartelblad en Wateraardbei.

In de hooilanden worden planten van het Dotterverbond aangetroffen (onder meer Grote ratelaar en Tweerijige zegge) met elementen van het Zilverschoonverbond. Op de lagere en drassige delen zijn soorten van trilvenen en het zeer zeldzame Knopbiesverbond (onder andere Padderus, Grote boterbloem, Kleine valeriaan, Zwarte zegge en Ronde zegge) aangetroffen evenals een bijzonder rijke moslaag. Deze vegetaties zijn afhankelijk van calciumrijk water. Op de wat hoger gelegen delen bevinden zich kenmerkende soorten van blauwgraslandvegetaties zoals Blauwe knoop, Biezenknoppen, Veenpluis, Blauwe zegge, Moeraslathyrus en Breedbladige orchis.

De moerasstruwelen worden gedomineerd door Zwarte els en Grauwe wilg. Langs de randen van de nessen heeft de vegetatie een wat ruiger karakter.

De laatste decennia zijn verscheidene zeer kritische soorten - waarschijnlijk door de verslechtering van de hydrologische omstandigheden - verdwenen, zoals Sturmia, Trilgras, Grote keverorchis, Knotssegge, Paardehaarzegge en Vleeskleurige orchis. Hierdoor hebben de nessen aan botanische waarde ingeboet. Desondanks is de zeldzaamheidswaarde van de vegetaties van de schrale riet- en hooilanden, van de blauwgraslandvegetaties en van de trilveenachtige vegetaties nog steeds hoog. Ook de kwetsbaarheid van deze vegetaties is groot, vanwege de gevoeligheid voor veranderingen in het abiotische milieu (ontwatering, waterkwantiteit en waterkwaliteit) en het beheer (maaien en rust).

2.4 Fauna

In het gebied broeden verscheidene kritische en minder algemene vogels als Zomertaling, Slobeend, Watersnip, Boomvalk, Ransuil, Rietzanger en Snor alsook vele, meer algemene bosvogels. Veel van de broedvogels gebruiken de omliggende polders als fourageergebied. Ook fungeert het gebied zelf als fourageergebied voor zeldzame soorten als Purperreiger, Roerdomp, Zwarte stern, Bokje en IJsvogel en voor meer algemene soorten als Watersnip en Waterral.

Van Bunzing, Hermelijn en Wezel, diverse muizesoorten en tal van insecten (vooral ook dagvlinders en libellen) is bekend dat zij baat hebben bij een kleinschalige landschapsstructuur (zoals in dit beschermd natuurmonument), waarbij de diverse terreintypen gebruikt worden als nestel-, rust- of fourageerplaats.

De Otter is voor het laatst in 1980 met zekerheid waargenomen. Deze soort is gebaat bij een goede waterkwaliteit, dekkingbiedende vegetatie en veel rust.

3. NATUURSCHOON

Naast de landschappelijke en cultuurhistorische betekenis heeft het beschermd natuurmonument ook een hoge natuurwetenschappelijke waarde die samengaat met veel natuurschoon. Dit komt tot uiting in de afwisseling van de biotopen (moerasbosjes, rietlanden, hooilanden) en de ongereptheid van het gebied. De ongereptheid van het gebied en de rust zijn zeer bijzonder, aangezien het één van de laatste vrijliggende veenstromen in de provincie Utrecht is.

4. BEGRENZING

De begrenzing van de tot het beschermd natuurmonument behorende terreinen en wateren is zo gekozen, dat er in ecologisch, geomorfologisch en landschappelijk opzicht zo veel mogelijk een onderling samenhangend geheel onder de werking van de Natuurbeschermingswet is gebracht.

Het beschermd natuurmonument omvat de oeverlanden alsmede de kadesloot en delen van de Grecht (voorzover die onderdeel hebben uitgemaakt van oeverlanden, maar nu door afkalving onderdeel van de Grecht zijn). In het zuiden begint het beschermd natuurmonument bij het oude gemaal aan de Lignekade in de polder Kamerik-Mijzijde en in het noorden ligt de grens bij de weg de Toegang.

De situering en nadere begrenzing zijn aangegeven op de bij de beschikking behorende kaart BN 181.

5. BESCHERMING KRACHTENS ANDERE INSTRUMENTEN.

Het beschermd natuurmonument maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur zoals aangegeven in het Natuurbeleidsplan (Kamerstukken II 1989/90, 21 149, nrs. 2 - 3). Hierbinnen is het als kerngebied aangeduid.

Het gebied kan dienen als ecologische verbinding tussen aan de ene kant de Nieuwkoopse Plassen en aan de andere kant het stroomgebied van de Oude Rijn en de Reeuwijkse Plassen.

In het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud (Kamerstukken II 1980/81, 16 820, nrs. 1 - 2 en 1984/85, 16 820, nrs. 3 - 4), wordt een aparte beleidscategorie onderkend voor laaglandstromen. Het beleid is er op gericht het algehele karakter van grootschalig open landschap en de aanwezige samenhang van de onderdelen in stand te houden. Het gaat daarbij naast de landschappelijke betekenis van de stroom zelf, om de houtkaden, rietlanden en natte graslanden in de oeverzone en om de karakteristieke verkavelingspatronen. Volgens dit Structuurschema dient veiligstelling van laaglandstromen te geschieden door middel van de Natuurbeschermingswet.

In hetzelfde Structuurschema vormt het beschermd natuurmonument een onderdeel van de Grote Landschapseenheid Nieuwkoop-Kockengen (GLE), die een zeer grote historische en landschappelijke betekenis heeft. De uitwerking van het beleid richt zich op de ecologische relaties en op de cultuurhistorische en visuele samenhangen in het landschap. Het beschermd natuurmonument wordt aan de oostzijde begrensd door het relatienotagebied Kamerik-Mijzijde.

In het Streekplan Utrecht (vastgesteld op 28 november 1986) wordt het beschermd natuurmonument aangeduid als "Agrarisch gebied met natuurwaarden". Verder wordt vermeld: "De boezemlanden van de Grecht dienen als natuurgebied intact te blijven; daartoe dient het afmeren van motorboten beperkt te worden".

Het beschermd natuurmonument is gelegen in het stiltegebied Kamerik/Kanis (Uitwerkingsplan stiltegebieden provincie Utrecht, vastgesteld september 1990). Dit betekent onder andere dat toeristische attractiepunten van bovenregionale en regionale betekenis alsmede concentratiepunten voor waterrecreatie worden geweerd. Het zuidelijk deel van de Grecht ligt in het grondwaterbeschermingsgebied Woerden/Kamerik (Grondwaterbeschermingsplan Provincie Utrecht, december 1988).

In het bestemmingsplan "Natuurgebied" vastgesteld door de voormalige Raad van de gemeente Kamerik op 20 augustus 1975 en goedgekeurd door GS op 3 maart 1976 heeft het beschermd natuurmonument de bestemming "Natuurgebied". Dit bestemmingsplan is ook in de huidige gemeente Woerden nog steeds van kracht.

6. HUIDIG GEBRUIK EN BEHEER

Alle oeverlanden waren in het verleden in hun geheel als hooiland in gebruik, werden nooit bemest maar wel jaarlijks gemaaid. Incidenteel werd de vegetatie van een nes wel afgebrand of beweid met schapen. Het huidige beheer is beperkt tot het een tot twee maal per jaar maaien en afvoeren van vrijwel al het hooi-, riet- een ruigteland van de grotere nessen. De sloten in de nessen worden onregelmatig geschoond en indien nodig gebaggerd.

Het peil van het boezemwater wordt tamelijk constant gehouden, alhoewel er regelmatig verschillen tot 15 cm (+ of -) voorkomen. Bij hoge waterstand komen delen van de oeverlanden onder water te staan.

Op de Grecht is steeds meer recreatievaart; ondanks een maximale vaarsnelheid van 6 km per uur en een aanlegverbod (welke voorschriften lang niet altijd worden nageleefd) heeft dit oeverbeschadiging, aanleggen en illegale betreding van het beschermd natuurmonument tot gevolg.

Een particulier heeft voor meerdere bootjes een aanlegvergunning gekregen van het waterschap.

De nessen zijn niet vrij toegankelijk.

Er is één visserij-overeenkomst waardoor in vrijwel alle kadesloten palingfuiken mogen worden gezet.

De kwetsbare vegetaties van het beschermd natuurmonument worden bedreigd door verdroging (ten gevolge van wegzijging), door verzuring (ten gevolge van stagnatie van regenwater in de centrale delen van de nessen), door verzilting (door watertoevoer via de schutsluis bij de Woerdense Verlaat) en door eutrofiëring (door de Grecht).

Voor de kadesloot geldt een schouwplicht.

7. GEWENST BEHEER

Het beheer van de nessen dient gericht te zijn op het behoud en zo mogelijk herstel van de nessen op zich en op instandhouding en zo mogelijk ontwikkeling van levensgemeenschappen die kenmerkend zijn voor oeverlanden; in dit geval matig voedselrijke tot voedselarme hooilanden, ruigten en struwelen.

Voor het gehele beschermd natuurmonument bestaat het gewenste beheer uit: geen wijziging in de bodem aanbrengen, geen bemesting, geen beweiding en één of twee maal per jaar maaien en afvoeren van het niet houtige gewas. Op een aantal kleinere oeverlandjes dient eerst achterstallig onderhoud gepleegd te worden.

Het is wenselijk dat het gebied als otterbiotoop geschikt blijft door de huidige variatie in de vegetatie, de dekking en de rust te handhaven en zo mogelijk nog te verbeteren. De waterkwaliteit dient verbeterd te worden.

Het is niet gewenst dat het aandeel moerasstruweel in het beschermd natuurmonument zich uitbreidt, maar blijft zoals het nu is. Het gewenste beheer ten aanzien van het water is een constant peilniveau van NAP -47 cm (dus zonder schommelingen) alsmede een betere kwaliteit van het water van de Grecht en het uitgeslagen polderwater, minimalisering van de toevoer van water uit de Oude Rijn, minder uitslag van het polderwater op de boezem en vermindering van de wegzijging vanuit de nessen.

Afkalving en inundatie (van delen) van de nessen dient te worden tegengegaan. De sloten van de nessen moeten alleen een verbinding hebben naar de kadesloot. Het opbrengen van bagger op de nessen is niet gewenst.

Gezien het kwetsbare en storingsgevoelige karakter van het gebied is betreding en verhuur van de jacht niet gewenst. De visserijovereenkomst tussen een beroepsvisser en de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland kan gehandhaafd blijven, mits verhinderd wordt dat otters (en andere mogelijke bijvangstsoorten) in de palingfuiken terecht komen. Het snelvaarverbod en het aanlegverbod dienen gehandhaafd en gecontroleerd te worden. Intensivering van de recreatie dient niet plaats te vinden. De gehele kadesloot dient afgesloten te zijn voor doorvaart.

8. RECHTSGEVOLGEN VAN DE AANWIJZING

De toepassing van de Natuurbeschermingswet is gericht op de instandhouding en het herstel van de aanwezige natuurwaarden en het natuurschoon. In het algemeen kan worden gesteld dat het sinds jaar en dag in het beschermd natuurmonument bestaande grondgebruik, waaronder ook het door de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland gevoerde beheer wordt verstaan, in zijn huidige omvang en intensiteit, behoudens de hierna genoemde uitzonderingen, zonder vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet kan worden voortgezet. Desalniettemin is het gewenst om het gebruik en beheer van het beschermd natuurmonument meer te richten op behoud, herstel en, waar mogelijk, ontwikkeling van de natuurwaarden van het gebied.

8.1 Rechtsgevolgen ex artikel 12

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is het verboden zonder vergunning handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een als beschermd natuurmonument aangewezen gebied.

Onder de werking van dit artikel vallen niet alleen schadelijke handelingen die binnen het beschermd natuurmonument worden verricht, maar ook handelingen die buiten het beschermd natuurmonument plaatsvinden en schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke waarden van het beschermd natuurmonument.

Het is niet mogelijk op voorhand precies aan te geven welke handelingen al dan niet vergunningplichtig zijn. In de eerste plaats hangt dit samen met de gevarieerde opbouw van het beschermd natuurmonument. In de tweede plaats kunnen handelingen in aard en intensiteit sterk verschillen.

Gezien het grote aantal verschillende mogelijkheden dat zich kan voordoen, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld of een vergunning is vereist.

Teneinde ten aanzien van het voorgaande de gedachten te bepalen wordt hierna een aantal voorbeelden gegeven van handelingen binnen het beschermd natuurmonument, die, gelet op de te verwachten schadelijke effecten, aan een vergunning gebonden zullen zijn. Het is een niet-limitatieve opsomming.

- Bouwen in de zin van artikel 1 van de Woningwet.
- Plaatsen of aanleggen van - al dan niet aan hun bestemming onttrokken - voer- en vaartuigen, caravans en tenten.
- Aanbrengen of aanleggen van oeverbeschoeiingen.
- Aanleggen of aanbrengen van ondergrondse of bovengrondse leidingen, installaties, constructies of apparatuur.
- Aanleggen of verharden van wegen, banen of parkeergelegenheden en het aanbrengen van andere oppervlakteverharding van enige omvang.
- Aanbrengen of inrichten van recreatieve voorzieningen.
- Ontgronden, bodem verlagen, aanleggen van waterlossingen, bodem ophogen, egaliseren, ontginnen enz.
- Opslaan, storten, lozen, bergen of deponeren van al dan niet afgedankte of aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloei)stoffen of producten.
- Beoefenen van vormen van gemotoriseerde buitensport (motorsport, modelvliegtuigsport e.d.).
- Verrichten van handelingen die wijziging of intensivering van het bestaande bodemgebruik beogen of ten gevolge kunnen hebben.
- Het beweiden van de oeverlanden met vee.
- Verrichten van handelingen die wijziging van de waterhuishouding of waterstand beogen of ten gevolge kunnen hebben.
- Aanwenden van bestrijdingsmiddelen, groei- en stoorstoffen, kunstmeststoffen en organische meststoffen, zowel op het land als in het water.
- Het dunnen, rooien, vellen en planten van bomen, houtopstanden en ander houtgewas of sierplanten.
- Het branden van hout, ruigte en afval.
- Het uitoefenen van de jacht met uitzondering van de jacht op basis van overeenkomsten, aangegaan, c.q. vergunningen, verleend vóór de datum van deze beschikking. Bij het verlopen van de geldigheidsduur van deze overeenkomsten en vergunningen dient voor voortzetting van de jacht vergunning op grond van artikel 12 van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.

Handelingen buiten het beschermd natuurmonument zijn vergunningplichtig voorzover daardoor direct aanwijsbare schade aan het beschermd natuurmonument ontstaat. Ook hier geldt, dat voor het sinds jaar en dag bestaande gebruik in zijn huidige vorm en intensiteit geen vergunning is vereist.

Voorbeelden van handelingen buiten het beschermd natuurmonument, waarvoor een vergunning is vereist, zijn:

- Handelingen die wijzigingen in de grondwaterstand of waterhuishouding en waterkwaliteit in het beschermd natuurmonument ten gevolge hebben.
- Het aanbrengen of inrichten van voorzieningen of het uitoefenen van activiteiten die tot verstoring van het beschermd natuurmonument kunnen leiden, zoals bijvoorbeeld recreatieve voorzieningen of activiteiten.
- Het opslaan, storten, bergen, deponeren of lozen van al dan niet aan hun oorspronkelijk gebruik onttrokken voorwerpen, (vloeï)stoffen, hulpstoffen, producten of materialen, voorzover deze van negatieve invloed kunnen zijn op de natuurwetenschappelijke waarden en het natuurschoon van het beschermd natuurmonument.

Geen vergunning is vereist voor handelingen, die zijn voorzien in een beheersplan ex artikel 14 van de Natuurbeschermingswet.

Ten aanzien van het groot onderhoud van de Grecht zal in overleg tussen het Waterschap en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij worden bepaald in hoeverre de werkzaamheden vergunningplichtig zijn. Uitgangspunt daarbij is dat in beginsel de essentiële functies op het gebied van natuur- en landschapsbehoud en de essentiële waterstaatkundige functies elkaar niet wezenlijk mogen aantasten. Conform de toelichting bij artikel 12 van de Natuurbeschermingswet zal de aanwijzing als beschermd natuurmonument niet te kort doen aan bijv. de uitoefening van de bevoegdheden in het waterstaatsbelang. Het normale beheer en onderhoud van de kadesloot wordt door de aanwijzing niet belemmerd.

Ten aanzien van de belangen van het scheepvaartbeheer zal in overleg tussen de betrokkenen en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij worden bepaald welke en in hoeverre bepaalde handelingen en werkzaamheden vergunningplichtig zijn. Uitgangspunt daarbij is, dat wijzigingen in het scheepvaartbeheer (ten opzichte van de huidige situatie) in beginsel de essentiële functies van het beschermd natuurmonument niet mogen aantasten. Daarbij zullen, nu aanwezige, essentiële functies met betrekking tot het scheepvaartbeheer worden gerespecteerd.

Het aanvragen van een vergunning dient krachtens artikel 13, eerste lid, van de wet per aangetekende brief te geschieden. Het verzoek dient te worden gericht aan het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Natuur-, Milieu- en Faunabeheer, Postbus 20401, 2500 EK te Den Haag.

Omdat het in de praktijk voor de betrokkenen vaak moeilijk is te beoordelen of in een bepaald geval een vergunning is vereist, wordt met inachtneming van het voorgaande geadviseerd de hulp in te roepen van de Consulente Natuur-, Milieu- en Faunabeheer te Utrecht.

8.2 Rechtsgevolgen ex artikel 14 (beheersplan)

Volgens artikel 14 van de Natuurbeschermingswet kan de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, in overeenstemming met de eigenaar en de gebruiker, telkens voor een periode van ten hoogste drie jaar voor een beschermd natuurmonument of een gedeelte daarvan een beheersplan vaststellen, dat het behoud of het herstel van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke waarden ten doel heeft. Ingevolge het derde lid van artikel 12 van de wet is voor in het beheersplan neergelegde handelingen geen vergunning vereist. Daarnaast brengt het beheersplan met zich, dat de eigenaar en de gebruiker duidelijkheid verkrijgen over de handelingen die zouden moeten worden nagelaten in verband met het behoud van de kwaliteiten van het beschermd natuurmonument. Aan de betrokkenen kan een vergoeding worden toegekend voor de uit het beheersplan voortvloeiende kosten of lasten, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor hun rekening behoren te komen.

8.3 Rechtsgevolgen ex artikel 16

Volgens artikel 16 van de Natuurbeschermingswet is het verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken of af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of zulks te pogen of in het algemeen daarin schade aan de natuur toe te brengen. Dit artikel is met name gericht op bezoekers (bijv. recreanten) van het beschermd natuurmonument en geldt niet voor de eigenaar, gebruikers en hun huisgenoten, onverminderd het bepaalde bij de artikelen 12 en 14, derde lid.

Op grond van dit artikel kunnen schadelijke activiteiten door bezoekers van het beschermd natuurmonument worden tegengegaan.

Voor zover men handelingen verricht die het gevolg zijn van de uitvoering van een overeenkomst die men (met eigenaar of gebruiker) is aangegaan vóór de aanwijzing als beschermd natuurmonument (bijv. verhuring van jacht) geldt dit verbod niet (artikel 16, tweede lid). De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij kan van dit verbod ontheffing verlenen (artikel 16, tweede lid).

8.4 Rechtsgevolgen ex artikel 17

Volgens artikel 17 van de Natuurbeschermingswet is het verboden, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich te bevinden in of op een water, dat deel uitmaakt van een beschermd natuurmonument, indien op duidelijk zichtbare wijze is kenbaar gemaakt dat de toegang tot dit water verboden is. Dit artikel wordt eventueel toegepast in combinatie met artikel 461 van het Wetboek van Strafrecht, dat betrekking heeft op een toegangsverbod op grond. Ingevolge dit artikel is het mogelijk dat (delen van) wateren, al dan niet voor bepaalde delen van het jaar, afgesloten worden ten behoeve van het behoud of herstel van de natuurwetenschappelijke betekenis of het natuurschoon van het beschermd natuurmonument.

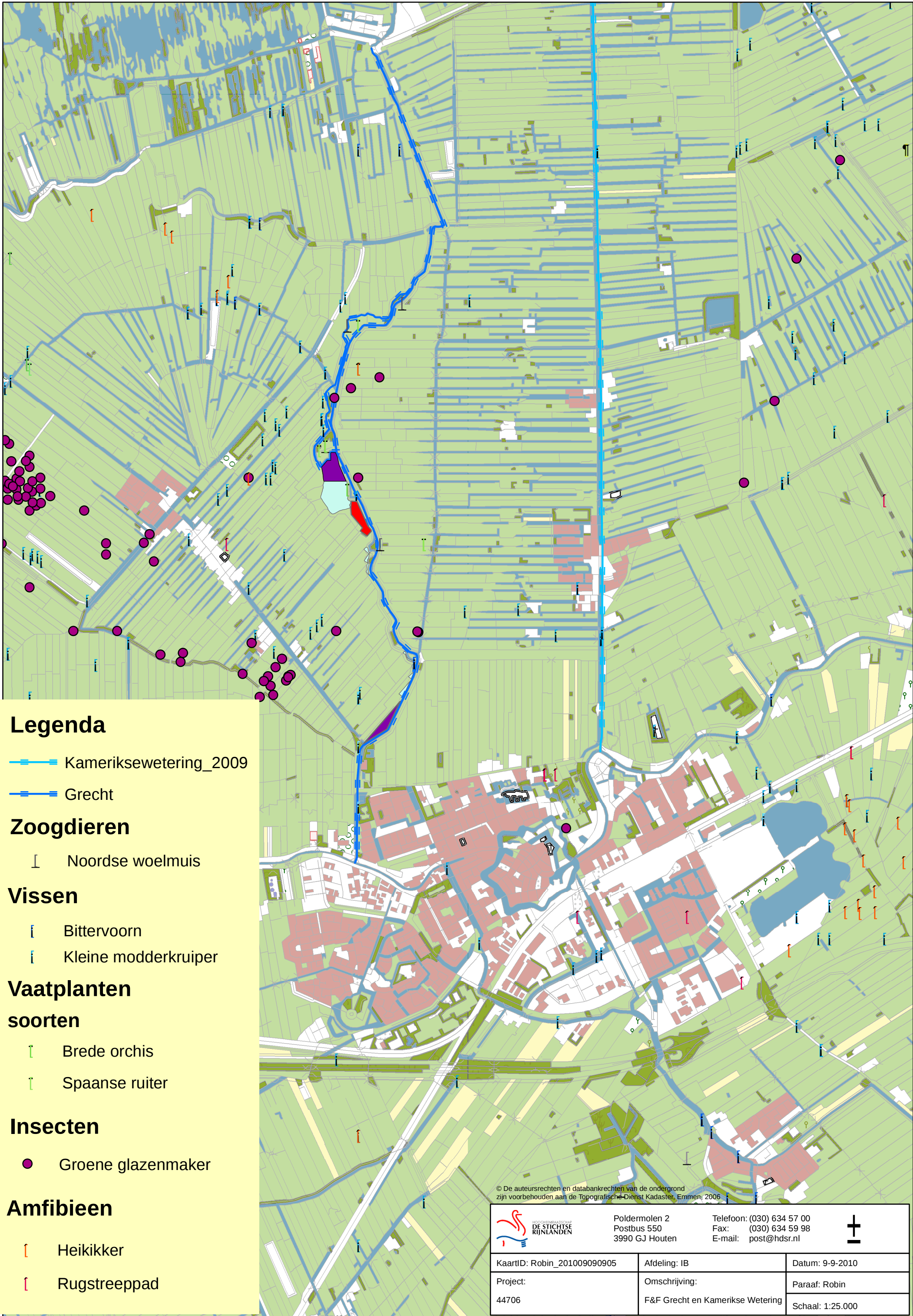
9. INLICHTINGEN

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot de Consulent Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in de provincie Utrecht. Het Consulentschap Natuur-, Milieu- en Faunabeheer in de provincie Utrecht is gevestigd in het rijkskantorengedouw Westraven, Griffioenlaan 2, 3526 LA Utrecht, Postbus 20030, 3502 LA Utrecht, telefoon 030-859111.

Bijlage 7

Verspreidingsgegevens HdSR

Bijlage 8

Ligging Schoonwatertracé

Bijlage 9

Werkprotocollen HdSR (Bagger-werkzaamheden)

1-1 Werkprotocol baggeren van bodems van watergangen >4 m

Werkprotocol: baggeren van bodems in het kader van regulier beheer en onderhoud.

Locatie: primaire watergangen, breder dan 4 m.

Beschermde soorten: biermpje, kleine modderkruiper, bittervoorn, ringslang, waterspitsmuis, vleermuizen.

Algemene zorgplicht: overige flora en fauna.

Periode	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Voorkeursperiode <i>Werkzaamheden bij voorkeur uitvoeren in september en oktober</i>												
2 ^{de} periode: Ja, mits: Werkzaamheden uitvoeren ja, mits: <i>Werkzaamheden op kleine schaal gefaseerd worden uitgevoerd.</i> <i>Minimaal 25% van het leefgebied van de beschermde soorten gespaard blijft.</i> <i>Extra aandacht wordt besteed aan broedende vogels en hun nesten.</i> <i>Er niet gebaggerd wordt bij een watertemperatuur > 25 en < dan 0 °C</i>												
3 ^{de} periode: Nee, tenzij <i>Werkzaamheden niet uitvoeren tenzij primaire waterschapstaken dit vereisen.</i>												

Algemene toelichting

Het baggeren, in het kader van regulier beheer en onderhoud, wordt op zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan beschermde soorten nihil is, of tot een absoluut minimum wordt beperkt. Het hier beschreven baggerwerkprotocol is alleen van toepassing op de grotere watergangen, breder dan 4 meter, verblijfplaats van (grote) vissoorten. In dit soort grote wateren overwinteren geen of slechts weinig amfibieën die vermeld staan in de tabellen 2 of 3.

- De baggerwerkzaamheden worden uitsluitend uitgevoerd met apparatuur die de minste schade aan flora en fauna aanricht. Het rapport "deelnota baggermethoden en -technieken" geeft een overzicht van mogelijk te gebruiken materieel en de voor en nadelen hiervan (Eenkhorn, 2007, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier).
- De baggerwerkzaamheden dienen in tijd en ruimte gefaseerd plaats te vinden. Een uitwerking en onderbouwing van de fasering dient in het ecologisch werkplan te zijn opgenomen. Indien mogelijk kunnen hierbij zowel primaire, secundaire en tertiaire watergangen bij betrokken worden.
- De baggerwerkzaamheden worden in principe uitgevoerd in de periode 1 juni tot 15 maart met een voorkeur voor september en oktober. Slechts onder (streng) voorwaarden kan van deze periode afgeweken worden.
- Alle te nemen maatregelen dienen op een plankarta met toelichting te worden vastgelegd. Bij een aantal maatregelen dienen in het veld maatwerkeringen te worden aangebracht.
- In afwijking van de Gedragscode UvW wordt ook het baggeren bij een watertemperatuur < 0 °C toegestaan. De motivatie hiervoor is terug te vinden in hoofdstuk 4.5.

1 Voorbereidende maatregelen

- 1-1 Op de plankarta worden alle te baggeren primaire watergangen, breder dan 4 m aangeduid.
- 1-2 Indien de baggerwerkzaamheden in 'den droge' of in geïsoleerde watergangen worden uitgevoerd, vinden er (1 week tot 2 weken) vóór aanvang van de baggerwerkzaamheden, afvissingen plaats waarbij (beschermde) vissen, amfibieën en andere (beschermde) fauna worden

verplaatst naar watergangdelen waarbij baggeren op dat moment niet gepland is.

- 1-3 Op de oever aanwezige ruigten en rietvegetaties binnen het te baggeren traject worden zoveel mogelijk gespaard; tenminste 25% van de ruigte/rietvegetatie dient ongemoeid te blijven.
- 1-4 Indien (om waterschapsbelangen) gebaggerd wordt in de periode 1 maart – 15 juli dient vooraf onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van nesten van vogels. Deze worden in het veld gemarkeerd.

2 Uitvoering baggerwerkzaamheden

- 2-1 Baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd vanaf het doodlopende einde van een watergang richting een open einde, ook in geval een baggerschuifboot wordt gebruikt.
- 2-2 Indien in de tweede en derde voorkeursperiode gebaggerd moet worden blijft minimaal 25% van de moeras- en of watervegetatie gespaard door aan beide zijden van de watergang de gehele oeverlijn te sparen door minimaal 0,5 meter vanaf de waterlijn niet te baggeren. Dit geldt voor zowel onderhoudswerken. Als het saneringswerken betreft kan dit in strijd zijn met de wet bodembescherming. Is dit het geval, dan zal alle bagger verwijderd moeten worden en kan niet aan de Flora- en faunawet voldaan worden. In dergelijke gevallen dient een ontheffing van art. 75 aangevraagd te worden.
- 2-3 Indien het baggeren om saneringsreden wordt uitgevoerd (vervulde onderwaterbodem boven de interventiewaarde) wordt alle bagger afgevoerd.
- 2-4 Indien de bagger op de kant wordt verwerkt dient dit op één oever van de watergang te geschieden. In scheidingssloten is dit strijdig met de keur, waarin gesteld wordt dat beide eigenaren 50% ontvangstplicht hebben. Dit is te ondervangen door bij een volgende baggerbeurt de bagger op de andere oever te verwerken. Deze werkwijze kan niet op basis van de keur worden afgedwongen en kan alleen in overleg en met toestemming van de betrokken eigenaren worden toegepast.
- 2-5 Indien de watertemperatuur hoger is dan 25 graden C of lager dan 0° C worden de werkzaamheden niet uitgevoerd (zie hoofdstuk 4.5).
- 2-6 Indien in de voorkeursperiode of de 2de voorkeursperiode nesten worden in een zone van 3 meter rond het nest geen werkzaamheden uitgevoerd. Betreft het soorten van de Rode Lijst dan wordt, in overleg met een terzake deskundige of een ecooloog van het waterschap, de zone uitgebreid
- 2-7 Het baggeren van krabbescheervelden wordt op zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan beschermde soorten in het algemeen en groene glazenmaker in het bijzonder nihil is, of tot een absoluut minimum wordt beperkt.
 - De baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september t/m november. In deze periode zijn de krabbescheerplanten nog niet naar de bodem gemigreerd, maar zijn ook niet meer met wortels in de bodem verankerd. De eieren van de Groene glazenmaker in de Krabbescheerbladeren zijn nog niet uitgekomen.
 - De baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd baggerpomp. Doordat de zuigmond onder de planten doorgaat worden deze bij de verwijdering van het slib niet meegezogen.
 - De baggerwerkzaamheden dienen in tijd en ruimte gefaseerd plaats te vinden. Maximaal 50% van de watergang met krabbescheer mag binnen één baggerseizoen worden gebaggerd.

De overige 50% van de watergang mag pas na minimaal 2 jaar gebaggerd worden.

- Grote krabbescheerplanten die bij de werkzaamheden op de oever terecht komen worden teruggezet.

2-8 Baggerwerkzaamheden worden in de 3de voorkeursperiode niet uitgevoerd tenzij:

- primaire waterschapstaken dit vereisen,
- Er geen alternatieven voorhanden zijn (bij aanwezigheid van soorten uit tabel 3),
- de werkzaamheden op kleine schaal en gefaseerd worden uitgevoerd, waarbij minimaal 25 % van het leefgebied van de beschermde soorten blijft gespaard,
- nesten van vogels worden opgespoord en in een zone van 25 meter rond het nest geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Bij broedende vogelsoorten van de Rode Lijst wordt de zone , in overleg met een terzake deskundige of een ecoloog van het waterschap uitgebreid.

1-2 Werkprotocol baggeren van bodems van watergangen ≤ 4 meter

Werkprotocol: baggeren in het kader van regulier beheer en onderhoud.

Locatie: primaire en secundaire watergangen, smaller dan 4 m.

Beschermde soorten: biermpje, kleine modderkruiper, bittervoorn, grote modderkruiper, kamsalamander, heikikker, rugstreeppad, poelkikker, ringslang, waterspitsmuis, vleermuizen, groene glazenmaker

Algemene zorgplicht: overige flora en fauna.

Periode	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Voorkeursperiode												
Werkzaamheden bij voorkeur uitvoeren in september en oktober												
2 ^{de} periode: Ja, mits 1 juni – 15 juli												
Werkzaamheden op kleinere schaal gefaseerd uitvoeren. Minimaal 25% van het leefgebied van de beschermde soorten blijft gespaard. Er zorg voor dragen dat beschermde diersoorten kunnen ontsnappen. Extra aandacht voor broedende vogels en hun nesten. Binnen												
1 november -1 maart												
Bij baggeren in deze periode dient de watertemperatuur minimaal 10° C te bedragen. Indien streng beschermde amfibieën in de watergang overwinteren, mag er in deze periode niet gebaggerd worden. In deze periode niet baggeren als alpenwatersalamander en kamsalamander voorkomen.												
3 ^{de} periode: Nee, tenzij												
Werkzaamheden niet uitvoeren tenzij primaire waterschapstaken dit vereisen.												

Algemene toelichting

Het baggeren, in het kader van regulier beheer en onderhoud, wordt op zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan beschermde soorten nihil is, of tot een absoluut minimum wordt beperkt. Het hier beschreven bagger-werkprotocol is alleen van toepassing op kleine watergangen (breedte ≤ 4 m), verblijfplaats van kleine vissoorten, amfibieën en zoogdieren, planten. Veel amfibieën overwinteren in het water.

De baggerwerkzaamheden worden uitsluitend uitgevoerd met apparatuur die de minste schade aan flora en fauna aanricht. Het rapport 'deelnota baggermethoden en-technieken geeft een overzicht van mogelijk te gebruiken materieel en de voor- en nadelen hiervan (Eenkhorn, 2007, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier). De baggerwerkzaamheden dienen in tijd en ruimte gefaseerd plaats te vinden. Een uitwerking en onderbouwing van de fasering dient in het ecologisch werkplan te zijn opgenomen. Indien mogelijk kunnen hierbij zowel primaire, secundaire als tertiaire watergangen bij betrokken worden.

De baggerwerkzaamheden worden in principe uitgevoerd in de periode 15 juli tot en met 1 maart.

1 Voorbereidende maatregelen

1-1 Bij (vermoedelijke) aanwezigheid van de kamsalamander of alpenwatersalamander worden de werkzaamheden na 1 oktober uitgevoerd. Veelal betreft dit geïsoleerde poelen, zie hoofdstuk 6-7.

1-2 Op de oever aanwezige ruigten en rietvegetaties binnen het te baggeren traject worden zoveel mogelijk gespaard; tenminste 25% van de ruigte/rietvegetatie dient ongemoeid te blijven.

- 1-3 Bij voorkeur één week tot maximaal twee weken voor aanvang van de baggerwerkzaamheden, vinden in afgesloten wateren afvissingen plaats waarbij (beschermde) vissen (en eventueel overige aanwezig beschermde fauna) worden gevangen en verplaatst naar een aangrenzende geschikte watergang waar niet meer gebaggerd hoeft te worden.
- 1-4 Indien om waterschapsbelangen gebaggerd wordt in de periode 15 maart – 15 juli dient vooraf onderzoek verricht te worden naar de aanwezigheid van nesten van vogels. Deze worden in het veld gemarkeerd.
- 1-5 Indien de aanwezigheid de waterspitsmuis in de oevers bekend is worden 1 tot twee weken voor aanvang van de baggerwerkzaamheden de dieren weggevangen en verplaatst naar watergangen waar geen werkzaamheden gepland staan. Het wegvangen geschiedt met behulp van life-trapps.
- 1-6 In geval van opgaand hout dat dient te worden verwijderd geschiedt dit in de periode 1 augustus – 1 maart. Voor het kappen van de bomen worden deze eerst onderzocht op de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen. Indien vleermuizen aanwezig zijn wordt het *werkprotocol kappen, snoeien en dunnen van opgaande beplanting* gevolgd.

2 Uitvoering baggerwerkzaamheden

- 2-1 Baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd vanaf het einde van een watergang richting het waterganggedeelte waar geen baggerwerkzaamheden plaats vinden (1-1), ook indien gebruik wordt gemaakt van een baggerschuifboot.
- 2-2 Indien in de 2de en 3de voorkeursperiode gebaggerd moet worden blijft minimaal 25% van de moeras- of watervegetatie gespaard door aan beide zijden van de watergang de gehele oeverlijn te sparen door minimaal 0,5 meter vanaf de waterlijn niet te baggeren. Dit geldt voor onderhoudswerken. Als het saneringswerken betreft kan dit in strijd zijn met de Wet Bodembescherming. Is dit het geval, dan zal alle bagger verwijderd dienen te worden en kan niet voldaan worden aan de Flora- en faunawet. In dergelijke gevallen dient een ontheffing van artikel 75 te worden aangevraagd.
Bij watergangen met een breedte ≤ 2 m, blijft moeras- en of water-vegetatie gespaard door aan één zijde van de watergang 0,5 m vanaf de waterlijn niet te baggeren (en dus ook niet te maaien). Deze zijde sluit altijd aan op de te handhaven strook ruigte/rietvegetatie (zie 1-2).
- 2-3 Indien de watertemperatuur hoger is dan 25 graden C of lager dan 10° C (overwinterende amfibieën!) worden de werkzaamheden niet uitgevoerd (zie hoofdstuk 4.5).
- 2-4 Indien het baggeren om saneringsreden wordt uitgevoerd (vervulde onderwaterbodem klasse 2 en hoger) wordt alle bagger verwijderd, ook langs de oevers.
- 2-5 Indien in de voorkeursperiode of de 2de voorkeursperiode nesten worden in een zone van 3 meter rond het nest geen werkzaamheden uitgevoerd. Betreft het soorten van de Rode Lijst dan wordt, in overleg met een terzake deskundige of een ecooloog van het waterschap, de zone uitgebreid
- 2-6 Baggerwerkzaamheden worden in de derde voorkeursperiode niet uitgevoerd tenzij:
 - Primaire waterschapstaken dit vereisen.
 - Er geen alternatieven zijn (bij aanwezigheid van soorten uit tabel 3).
 - De werkzaamheden op kleine schaal en gefaseerd uitgevoerd worden, waarbij minimaal 25 % van het leefgebied van de beschermde soorten gespaard blijft.

- nesten van vogels worden opgespoord en er wordt in een zone van 5 meter rond het nest niet gebaggerd wordt.
- Bij broedende vogels van de Rode Lijst wordt de zone in overleg met een terzake deskundige of een ecooloog van het waterschap uitgebreid.

2-7 Het baggeren van krabbescheervelden wordt op zodanige wijze uitgevoerd dat schade aan beschermde soorten in het algemeen en groene glazenmaker in het bijzonder nihil is, of tot een absoluut minimum wordt beperkt.

- De baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd in de periode september t/m november. In deze periode zijn de krabbescheerplanten nog niet naar de bodem gemigreerd, maar zijn ook niet meer met wortels in de bodem verankerd. De eieren van de Groene glazenmaker in de Krabbescheerbladeren zijn nog niet uitgekomen.
- De baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd baggerpomp. Doordat de zuigmond onder de planten doorgaat worden deze bij de verwijdering van het slib niet meegezogen.
- De baggerwerkzaamheden dienen in tijd en ruimte gefaseerd plaats te vinden. Maximaal 50% van de watergang met krabbescheer mag binnen één baggerseizoen worden gebaggerd. De overige 50% van de watergang mag pas na minimaal 2 jaar gebaggerd worden.
- Grote krabbescheerplanten die bij de werkzaamheden op de oever terecht komen worden teruggezet.